

STRATEGIE ŘÍZENÉHO PŘÍSTUPU K DATŮM PRO ZAJIŠTĚNÍ PODMÍNEK PRO KVALITNÍ SPRÁVU DATOVÉHO FONDU VS ČR

STRATEGIE PRO SPRÁVU DAT VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ ČESKÉ REPUBLIKY (2024–2030)

Obsah

1	Úvod_	3
1.1	Základní informace o strategii	3
1.2	Kontext vzniku a účel strategie	4
1.3	Uživatelé strategie	4
1.4	Ostatní relevantní strategické a legislativní dokumenty	5
1.5	Základní používané pojmy a zkratky	6
2	Analytická část_	8
2.1	Definice a analýza řešeného problému	8
2.1.1	Definice řešeného problému	8
2.1.2	Analýza řešeného problému	9
2.2	Prostředí a očekávaný budoucí vývoj	13
2.2.1	Revize stávajících opatření	14
2.2.2	Vývoj při tzv. nulové variantě	14
3	Strategická část_	17
3.1	Vize a základní strategické směřování	17
3.1.1	Vize, globální cíl a strategické oblasti	17
3.1.2	Strategické cíle	18
3.1.3	Přístup k implementaci	19
4	Implementační část_	20
4.1	Strategie a implementační plán pro období let 2024–2025	20
4.1.1	Strategická oblast Kvalitní správa dat v jednotlivých úřadech	23
4.1.2	Strategická oblast Centrální podpora správy dat ve veřejné správě	27
4.1.3	Strategická oblast Sdílení dat mezi úřady při poskytování služeb	31
4.1.4	Strategická oblast Využívání dat na podporu rozhodování ve veřejné správě	32
4.1.5	Implementační plán	36
4.2	Strategie pro další rozvoj správy dat v období let 2026–2030	41
4.2.1	Strategická oblast Kvalitní správa dat v jednotlivých úřadech	43
4.2.2	Strategická oblast Centrální podpora správy dat ve veřejné správě	46
4.2.3	Strategická oblast Sdílení dat mezi orgány veřejné správy při poskytování služeb	47
4.2.4	Strategická oblast Využívání dat na podporu rozhodování ve veřejné správě	47
5	Postup tvorby strategie_	48
5.1	Zúčastněné strany	48
5.2	Popis postupu tvorby strategie	48
	Příloha č. 1: Souhrnná zpráva z provedených rozhovorů o správě dat	49
	Příloha č. 2: Přehled vybraných orgánů veřejné správy, které budou přednostně směřovat k dosažení minimálního standardu kvalitní správy dat	49

1 ÚVOD

1.1 Základní informace o strategii

ZÁKLADNÍ INFORMACE O STRATEGII	
Název strategie	Strategie řízeného přístupu k datům pro zajištění podmínek pro kvalitní správu datového fondu VS ČR
Kategorie strategie	Národní, střednědobá, s celospolečenským dopadem
Zadavatel strategie	Digitální a informační agentura
Gestor tvorby strategie	Digitální a informační agentura
Koordinátor tvorby strategie	Digitální a informační agentura
Rok zpracování strategie	2023
Schvalovatel strategie	vláda České republiky
Datum schválení	
Forma schválení	projednání vládou
Poslední aktualizace	
Související legislativa	Např.: zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti, zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby. Dále legislativa EU: nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/868 ze dne 30. května 2022 o evropské správě dat a o změně nařízení (EU) 2018/1724 (akt o správě dat).
Doba realizace strategie	2024-2030
Odpovědnost implementaci za	Digitální a informační agentura a ústřední orgány státní správy
Stručný popis řešeného problému a obsahu strategie	Strategie se zabývá tím, jak veřejná správa zachází s daty, která má ve své správě. Popisuje aktuální stav v této oblasti a navrhuje kroky nutné k dosažení nezbytné úrovně kvalitní správy dat.

Vysvětlení dvojího názvu strategie:

Strategie vznikla v rámci projektu *Zajištění podmínek pro kvalitní správu datového fondu a zajištění řízeného přístupu k datům* financovaného z Národního plánu obnovy (Reg. č.: CZ.31.1.01/MV/23_62/0000062). V Provděcím rozhodnutí Rady (CID), v milníku č. 1 byl zakotven název „Strategie řízeného přístupu k datům pro zajištění podmínek pro kvalitní správu datového fondu VS ČR“. Pod tímto názvem musí být oficiálně předkládána, přestože není vzhledem k obsahu strategie výstižný a neúměrně zdůrazňuje dílčí téma tzv. řízeného přístupu (viz *Základní používané pojmy a zkratky*) na úkor celé šíře správy dat. Kvalitní správa dat ve veřejné správě je nutným předpokladem pro zajištění řízeného přístupu k datům veřejné správy, ale zdaleka nejen pro něj. V komunikaci mimo oficiální předkládání a reporting výstupů projektu proto bude používán název „Strategie pro správu dat ve veřejné správě České republiky (2024–2030)“, který odpovídá celkové šíři a ambici tohoto dokumentu.

1.2 Kontext vzniku a účel strategie

Fungování a prosperita jakéhokoli společenství i jednotlivého člověka jsou v dnešní době stále více závislé na množství, rychlosti a kvalitě informací, které má k dispozici a využívá. Beze zbytku to platí také pro stát, který disponuje obrovským množstvím informací, a proto má také velkou odpovědnost vůči svým občanům za to, jak o data ve své správě pečuje¹ a jak je dokáže využívat. Důvodem vzniku této strategie je právě neustále rostoucí a dosud málo akcentovaná nutnost zacházet s daty napříč veřejnou správou tak, aby byla zajištěna jejich důvěryhodnost a zároveň maximálně využívána jejich hodnota. Ke klíčovým cílům této strategie patří také uvedení národních právních předpisů do souladu s právními předpisy Evropské unie, které se týkají oblasti správy dat a spravedlivého přístupu k datům.

Realizací této strategie veřejná správa zásadně zvýší šance České republiky adekvátně reagovat na výzvy a příležitosti pramenící z rychlých proměn globálního prostředí. Řada z nich totiž bude nepochybně v základu stát na schopnosti dobře pracovat s daty (tak, jako na ní stojí např. aktuální rozmach umělé inteligence). Proto Evropská unie (EU) už v r. 2020 v rámci [Evropské datové strategie](#) vyhlásila ambici stát se společností založenou na datech a v rámci ní nutnost zavést jasné a důvěryhodné mechanismy správy dat.

Existuje řada důvodů, proč je právě nyní nejvyšší čas, aby náš stát začal vnímat a spravovat data jako jedno ze svých nejcennějších aktiv. Mezi ty nejdůležitější patří:

- **implementace povinností dle zákona č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby:** vyžaduje napříč veřejnou správou dohledatelná a spolehlivá data, která mezi sebou úřady dokáží sdílet, aby bylo naplněno právo občana na využívání dat již poskytnutých státu (v opačném případě hrozí úřadům soudní vymáhání tohoto práva ze strany občanů)
- **schopnost veřejné správy rychle reagovat na nové datové potřeby v případě ohrožení či krize:** efektivita rozhodování státu v krizových situacích (např. během pandemie, ekonomické či energetické krize) a schopnost přijatá rozhodnutí podložit relevantními daty vyžaduje nejen kvalitní data, ale také schopnosti a podmínky pro jejich analytické zpracování
- **implementace právních předpisů EU a evropské strategie v oblasti dat:** solidní základ správy dat jednotlivým úřadům i veřejné správě ČR jako celku významně ulehčí efektivní naplnění povinností přicházejících z EU (např. EU Digital Wallet, Data Governance Act) a v řadě případů bude dokonce jeho nutným předpokladem
- **zajištění nezávislosti na dodavateli a kontinuity fungování úřadů při vysoké fluktuaci pracovníků:** standardizace a systematický přístup ke správě dat umožňuje mimo jiné efektivněji řešit přechody mezi dodavateli informačních systémů či služeb a minimalizovat problémy související s odchodem klíčových pracovníků

Motivací pro rozvoj správy dat by z pohledu jednotlivých úřadů měla být také možnost realizovat potenciální přínosy lepšího využívání dat, zejména:

- **snížení nákladů na poskytování služeb:** schopnost najít a převzít data již dostupná jinde ve veřejné správě ušetří úřadům náklady spojené s kontrolou, digitalizací a správou opakovaně požadovaných údajů/dokladů
- **efektivnější řízení vnitřního chodu úřadů** díky informovanému rozhodování vedení úřadů na základě dat
- **snížení nákladů na IT služby:** služby souvisejících s daty dnes mnohé úřady nakupují externě od IT dodavatelů mj. proto, že zatím nemají potřebnou znalost svých dat, kterou zavedením dobré správy dat mohou získat

1.3 Uživatelé strategie

Strategie je primárně určena zástupcům veřejné správy a politické reprezentace, kteří mají možnost svými rozhodnutími reálně ovlivnit fungování jednotlivých úřadů a celé veřejné správy. Zajímat by měla

¹ Má odpovědnost i vůči vlastníkům dat, typicky subjektům údajů, aby s jejich majetkem nezacházel v rozporu s jejich zájmy, zejména nesdružoval data nad rámec zákona.

všechny, kdo aktivně působí v oblastech souvisejících s digitální transformací, nastavením procesů a odpovědností uvnitř úřadů a řízením informatiky. Její implementací budou dotčeni věcní a techničtí správci i provozovatelé informačních systémů veřejné správy, neboť data jsou nedílnou součástí těchto systémů a péče o ně je tudíž úzce provázána s řízením informačních systémů veřejné správy.

Zvláště významnou skupinou uživatelů této strategie jsou zástupci 32² orgánů veřejné správy vybraných³ vesměs z těch, které byly zapojeny do provedené analýzy současného stavu (viz dále *Analytická část*). Tyto orgány veřejné správy budou v nejbližších letech na základě této strategie přednostně a s významnou centrální podporou ze strany Digitální a informační agentury směřovat k naplnění minimálního standardu kvalitní správy dat (viz dále kapitola 3.1.3 *Přístup k implementaci*).

1.4 Ostatní relevantní strategické a legislativní dokumenty

V prostředí české veřejné správy dosud neexistuje strategický dokument, který by se věnoval primárně oblasti správy dat. Přesto je toto téma již dlouhodobě alespoň dílčím způsobem řešeno díky některým cílům a principům⁴ zakotveným v [Informační koncepci ČR](#) a díky některým zákonům.⁵ Pozornost existujících strategických dokumentů a legislativy je zaměřena na řízení informačních systémů veřejné správy a data jsou chápána pouze jako jejich součást, což vede k situaci, kdy jsou pomíjeny konkrétní aspekty správy dat. K nápravě tohoto stavu a vytvoření legislativního prostředí pro realizaci této strategie byl v r. 2023 schválen věcný záměr *zákona o správě dat veřejného sektoru*.

Na úrovni EU existuje již zmiňovaná [Evropská datová strategie](#) a řada dalších právních předpisů souvisejících s daty a interoperabilitou, které se v současnosti implementují nebo jsou v závěrečné fázi projednávání (jejich výčet je uveden dále v kapitole 2.2 *Prostředí a očekávaný budoucí vývoj*). Jednou z hlavních motivací vzniku této strategie je právě nutnost implementace nařízení [Evropského aktu o správě dat](#) (Data Governance Act).

Téma dat a péče o ně se prolíná řadou ve veřejné správě již dlouhodobě řešených oblastí. Při snaze osamostatnit a zvýznamnit správu dat proto nutně vznikají překryvy této strategie s takovými oblastmi, pro které již existuje legislativní a metodická základna. Jsou to zejména:

- řízení informačních systémů veřejné správy (architektura veřejné správy),
- kybernetická bezpečnost,
- ochrana osobních údajů,
- archivnictví a spisová služba,
- statistická a analytická práce s daty a evidence-informed rozhodování.

Ambicí předkládané strategie je prakticky propojit nároky vycházející i z těchto oblastí a týkající se správy dat do jednoho konzistentního celku a systematicky budovat předpoklady společné pro jejich efektivní naplňování a dlouhodobou udržitelnost. Tato strategie proto jako nedílnou součást kvalitní správy dat uvádí např. větší zohlednění datových aspektů v *Informační koncepci ČR* a *Informační*

² V době předložení strategie ke schválení vládou jeden ze spolupracujících úřadů upustil od spolupráce. K zajištění stanoveného počtu 32 úřadů bude ze strany DIA navázána spolupráce s jiným úřadem.

³ Jedná se o ministerstva a vybrané ústřední orgány státní správy, dále pak některé organizační složky státu a právnické osoby zřizované ministerstvy nebo zvláštním zákonem. Byly vybrány orgány veřejné správy, které spravují nebo využívají nejdůležitější data státu, případně charakterem své činnosti a práce s daty doplňují celkový vzorek tak, aby co nejlépe reprezentoval různorodost celé státní správy. Jejich konkrétní výčet je uveden v Příloze č. 2.

⁴ Viz např. dílčí cíle 1.5 *Národní katalog otevřených dat*, 3.4 *Základní registry*, 5.9 *Propojený datový fond*, 5.10 *Veřejný datový fond* a principy P2 *Pouze jednou*, P4 *Otevřenost a transparentnost*, P13 *Otevřená data jako standard* a P18 *Datová suverénita a nezávislost*

⁵ Např. zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti nebo zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, všechny ve znění pozdějších předpisů.

konceptu úřadů (oblast architektury veřejné správy) nebo řízení rizik souvisejících s daty (oblast kybernetické bezpečnosti). Taková opatření jsou zde záměrně popsána jen velmi stručně a obecně, protože strategie nemá za cíl (re-)definovat či měnit cokoliv na stávajících povinnostech v těchto oblastech a v každém případě tyto povinnosti plně respektuje.⁶

1.5 Základní používané pojmy a zkratky

AIFO – Agendový identifikátor fyzické osoby. Neveřejný identifikátor, který je jednoznačně přiřazen záznamu o fyzické osobě v agendovém informačním systému nebo základním registru v rámci příslušné agentury. Je užíván výlučně k jednoznačnému určení fyzické osoby pro účely výkonu agentury, pro kterou byl přidělen.

Data – Údaje o subjektech a objektech práva, o jejich vlastnostech a vztazích mezi nimi, reprezentované v elektronické podobě v ISVS. Za **kvalitní data** považujeme v kontextu této strategie data, která jsou dobře použitelná nejen v rámci informačního systému, kde vznikají a pracují s nimi vykonavatelé agentury, ale také pro sdílení a lepší digitalizaci služeb nebo podporu rozhodování ve veřejné správě.⁷ Taková data musí být v souladu se základními datovými principy FAIR, tj. vyhledatelná (Findable), dostupná (Accessible), vzájemně propojitelná (Interoperable) a opětovně využitelná (Reusable). Kvalitní data jsou z pohledu této strategie výsledkem systematicky uplatňované správy dat minimálně v rozsahu opatření popsaných níže v rámci strategické oblasti *Kvalitní správa dat v jednotlivých úřadech*.

DIA – Digitální a informační agentura

Informace – Význam, který člověk přisuzuje datům na základě jejich interpretace v konkrétním kontextu a díky svým znalostem.

ISSS – Informační systém sdílené služby (dříve eGSB). Technologie, která funguje jako sběrnice sdílených služeb eGovernmentu a umožňuje orgánům státní a veřejné správy navzájem bezproblémově sdílet aktuální data a služby.

ISVS – Informační systém veřejné správy. Informační systém orgánu veřejné správy, který je určen k podpoře výkonu veřejné správy (nikoliv pro podporu provozních činností úřadu jako je správa majetku, personalistika atd.). Práva a povinnosti související s ISVS jsou upraveny v zákoně č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy.

ISZR – Informační systém základních registrů.

NKOD – Národní katalog otevřených dat. Informační systém veřejné správy sloužící k evidování informací zveřejňovaných jako otevřená data ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb.

Objekt práva – To, k čemu směřují vzájemná práva a povinnosti subjektů. Objekty mohou být zejména věci, ve smyslu ovladatelných hmotných předmětů, hmotné objekty mající povahu živých tkání, pokud nejsou právně kvalifikovány jako věci, výsledky tvůrčí duševní činnosti, práva.

Otevřená data – Informace zveřejňované ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb. způsobem umožňujícím dálkový přístup v otevřeném a strojově čitelném formátu, jejichž způsob ani účel následného využití není omezen a které jsou evidovány v NKOD.

⁶ Např. z hlediska ochrany osobních údajů platí, že opatření budou při své realizaci respektovat zákonné limity pro sdílení, poskytování a jiné nakládání s údaji veřejné správy, které jsou založeny na specifických právních důvodech pro omezení sdílení dat. Jedná se zde především o limity dané potřebou ochrany dat, jejichž sdílení by mohlo narušit účel jejich shromažďování, resp. o limity vyplývající ze specifických povinností mlčenlivosti.

⁷ Míra úsilí vynaložená na to, aby byla konkrétní data kvalitní (v uvedeném smyslu), by měla být vždy stanovena s ohledem na aktuální nebo potenciální využití těchto dat. Dosažení vysoké kvality plošně u veškerých dat bez jejich rozumné kategorizace a prioritizace zohledňující datové potřeby veřejné správy není reálné ani ekonomické.

PPDF – Propojený datový fond veřejné správy. Primární zdroj platných a právně závazných údajů pro subjekty práva i pro všechny orgány veřejné moci a soukromoprávní uživatele údajů při výkonu jejich působnosti. PPDF vede k náhradě manuálních interakcí mezi jednotlivými úřady pomocí automatizované výměny údajů.

RPP – Registr práv a povinností. Základní registr, který slouží jako zdroj informací pro ISZR při řízení přístupu k údajům v ostatních základních registrech a agendových informačních systémech. Proto je významnou komponentou v rámci koncepce využití PPDF a sdílení údajů napříč veřejnou správou

RVIS – Rada vlády pro informační společnost

Řízený přístup – Způsob zpřístupnění dat veřejné správy, včetně dat neveřejných, jednotlivým fyzickým a právnickým osobám (žadatelům) za podmínek, které stanoví připravovaný *zákon o správě dat veřejného sektoru*. Řízeným přístupem se zpřístupňují data, která není možné zpřístupnit žadateli podle jiných právních předpisů (např. formou otevřených dat ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb.).

Správa dat – Soubor disciplín, které se věnují zacházení s daty tak, aby při jejich vytváření, zpracování, uchovávání, zpřístupňování a využívání byla chráněna jejich důvěryhodnost a hodnota.

Subjekt práva – Osoby nadané právní osobností, tedy právní subjektivitou, která jim umožňuje schopnost být nositelem i vykonavatelem práv a povinností. Jedná se o osoby fyzické (přirozené) a osoby právnické (umělé).

VDF – Veřejný datový fond. Základní metoda pro sdílení veřejných informací mezi veřejnoprávními subjekty navzájem i pro sdílení veřejných údajů mezi veřejnoprávní a soukromoprávní sférou v ČR.

Úřad – V kontextu této strategie je takto zkráceně označován jakýkoliv orgán státní správy.

2 ANALYTICKÁ ČÁST

2.1 Definice a analýza řešeného problému

2.1.1 Definice řešeného problému

- Jak již bylo řečeno v úvodu, „Implementace povinností dle zákona č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby vyžaduje napříč veřejnou správou dohledatelná a spolehlivá data, která mezi sebou úřady dokáží sdílet, aby bylo naplněno právo občana na využívání dat již poskytnutých státu.”
- Sdílení dat není důležité pouze pro naplnění povinností vyplývajících z uvedeného zákona, ale je také důležité pro efektivitu a přesnost fungování celé veřejné správy.

Předpokladem pro sdílení dat v tak širokém prostředí, jaké představuje veřejná správa ČR, musí být bezpochyby správná a standardizovaná **správa dat**, a to nejen na centrální úrovni, ale zejména v jednotlivých úřadech. O jejím dlouhodobém problematickém stavu vypovídá řada konstatování a snah o nápravu ze strany centrálních orgánů jako např. „USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 20. září 2021 č. 826 k aktualizovanému harmonogramu a technickým způsobům provedení digitalizace služeb veřejné správy na období 2021–2025”, nebo souhrnná zpráva Nejvyššího kontrolního úřadu z roku 2019, která konkrétně uvádí některé z hlavních problémů digitalizace veřejné správy ČR, například:

- nekoncepční řízení/rozhodování při budování a rozvoji informačních systémů,
- vytváření nových informačních systémů veřejné správy bez důkladné analýzy potřeb, jejich začlenění do enterprise architektury organizační složky státu, případně celého eGovernmentu a adekvátní připravenosti právních předpisů či dalších podmínek zajišťujících jejich účelné využívání,
- **nespolehlivost a neúplnost dat v informačních systémech a publikovaných open datech,**
- přetrvávající roztržitost informačních systémů apod.

Za účelem ověření aktuálního stavu správy dat veřejné správy ČR byly připraveny a proběhly strukturované rozhovory s vybranými orgány státní správy, u kterých je předpoklad, že budou svá data spravovat s patřičnou péčí. Výsledky uskutečněných rozhovorů v podstatě potvrdily problematický stav správy datového fondu veřejné správy ČR a skutečnost, že správu dat je stále nutné považovat za jeden ze základních problémů komplikující digitalizaci veřejných služeb.

Zastřešující charakteristiky správy dat a souvisejícího prostředí veřejné správy v oblasti dat na základě výsledků rozhovorů:

- data, jejich význam a hodnota pro organizace i veřejnou správu, nejsou dostatečně vnímána, stejně jako nutnost jejich integrace pro efektivní výkon veřejné správy a poskytování digitálních služeb občanům,
- většina organizací nemá úplný přehled o svých datech (znalost je u dodavatelů),
- objektivní technologická nepřipravenost systémů veřejné správy k jejich integraci do propojeného datového fondu veřejné správy (PPDF) z důvodů jejich historické zastaralosti; tato nepřipravenost se bude týkat i dalších způsobů sdílení, veřejného datového fondu (VDF) a řízeného přístupu),
- nedostatečná znalost způsobů sdílení dat a účelu PPDF, VDF, otevřených dat ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb. a řízeného přístupu, nedostatečná znalost informační architektury veřejné správy,
- častá laxnost a neochota měnit zažité status quo organizacemi veřejné správy,
- „individuální přístupy” z pohledu organizací k výkladu a pochopení požadovaných povinností,
- rozdílné chápání významů používaných pojmů,
- často individuální (nestandardní a nesystémový) přístup k naplňování povinností,

- nedostatečná komunikace a podpora záměrů a iniciativ z „centra“ k jednotlivým organizacím,
- značná rozmanitost organizačních a řídicích struktur organizací,
- často i nekoncepční přístup centrálních orgánů zodpovědných za digitalizaci veřejné správy.

Závažným zjištěním je také poznání, že až příliš mnoho aktivit (iniciativ) v oblastech eGovernmentu, digitalizace, transformace a řízení ISVS, nereflktuje realitu prostředí organizací veřejné správy a jejich reálnou malou schopnost absorbovat požadované změny, což se v konečném důsledku projevuje pouze formálním plněním povinností. Bohužel často také schází i jejich větší vzájemná koncepční provázanost. Výsledkem pak bývá zcela opačný efekt, kdy organizace veřejné správy k většině nových aktivit již zpočátku přistupují s určitou nedůvěrou a skepsí.

Výsledkem provedených rozhovorů je potvrzení, že aktuální stav úřadů veřejné správy v oblasti „datové připravenosti“ neposkytuje předpoklady pro rychlou a efektivní digitální transformaci VS ČR, což v konečném důsledku může komplikovat plnění „digitálních“ povinností vůči EU (Evropská digitální dekáda), a také ohrožovat naplnění povinností stanovených zákonem č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby. Pozitivním faktem je ale skutečnost, že úřady si často tohoto stavu jsou vědomy a plánované zavedení definovaného standardu správy dat ve veřejné správě hodnotí kladně, třebaže „jedním dechem“ dodávají, že za daných personálních a finančních podmínek to bude pro ně komplikované (Detailní výsledky rozhovorů jsou uvedeny v Příloha č. 1: Souhrnná zpráva z provedených rozhovorů o správě dat).

2.1.2 Analýza řešeného problému

Přesnému zacílení rozhovorů a stanovení jejich struktury předcházela příprava vymezení správy dat na základě výběru a specifikace relevantních oblastí důležitých pro dobrou správu dat ve veřejné správě. K tomu byly využity dva zdroje informací:

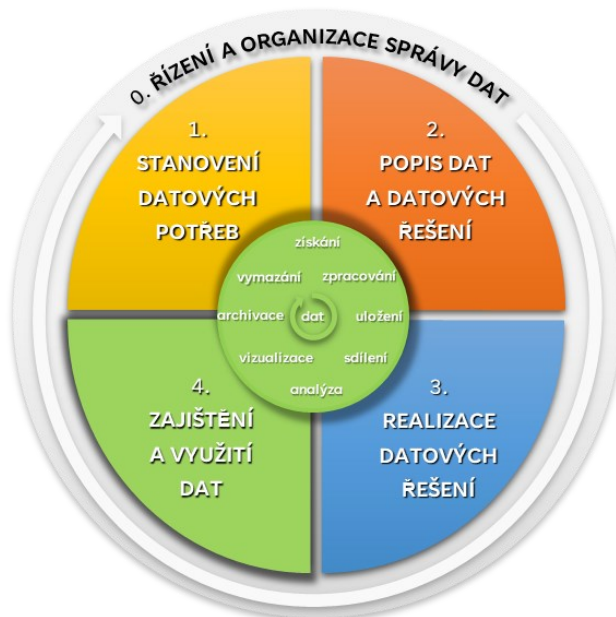
- metodický rámec pro data management DAMA/DMBoK („Data Management Body of Knowledge“),⁸
- znalosti a zkušenosti dobré praxe data managementu získané v průběhu šesti společných workshopů od členů expertní skupiny sestavené pro tento účel ze zástupců veřejné správy, komerční a akademické sféry.

Výsledkem společné přípravy byla specifikace pěti doporučených oblastí správy dat pro veřejnou správu ČR. Jedna oblast je zaměřena na řízení a organizaci správy dat a v zásadě odpovídá centrální oblasti Data Governance dle DMBoK, zbylé čtyři kontextově sdružují další oblasti DMBoK a volně kopírují průběh životního cyklu dat a datových řešení, z nichž oblast „Zajištění a využití dat“ pokrývá reálnou každodenní správu dat a jejich interní i externí využívání v úřadech.

Řešením popsaného problému (nedostatečné správy dat v organizacích veřejné správy) je postupné zavádění standardu správy dat na bázi jejich pěti definovaných oblastí.

⁸ <https://www.dama.org/cpages/body-of-knowledge>

Grafické znázornění oblastí správy dat:

Zdroj: vlastní zpracování DIA

Stručná charakteristika jednotlivých oblastí:

- **0. Řízení a organizace správy dat**, organizační, procesní a kompetenční zajištění správného chování, rozhodování a kontroly v oblasti péče o data takovým způsobem, aby byla chráněna jejich důvěryhodnost a hodnota.
- **1. Stanovení datových potřeb**, existence relevantních oblastí dat v organizaci, jejich prioritizace, identifikace příležitostí a potřeb v těchto oblastech, definice a prioritizace požadavků na datová řešení a vytvoření plánu aktivit, směřujících k jejich naplnění.
- **2. Popis dat a datových řešení**, evidence dat, kategorizace, popis, datové modely, modely datových toků a IT komponent, zapojených do řešení datových potřeb (primárních systémů, datových úložišť, datových sad a rozhraní, nástrojů pro ETL, analýzu a prezentaci dat).
- **3. Realizace datových řešení**, způsoby implementace nových a rozvoj stávajících datových řešení (získávání/vytváření, ukládání, zpracování, zpřístupňování, sdílení dat).
- **4. Zajištění a využití dat**, provozování datových řešení (reálné získávání/vytváření, ukládání, zpracování a zpřístupňování konkrétních dat), zajištění jejich dostupnosti, bezpečnosti, kvality a interoperability, a také jejich archivace a výmaz. Tvorba datových produktů (reportů, analýz, odpovědí na dotazy apod.) pro podporu informovaného rozhodování ve veřejné správě (evidence-informed decision making), zpřístupnění dat veřejnosti a podpora řízeného přístupu k datům veřejné správy ze strany odborné veřejnosti.

Během rozhovorů s organizacemi státní správy byly získány hodnotné a podnětné informace na různé úrovni detailu, které realisticky popisují stávající prostředí veřejné správy ČR.

Poznatky obecnějšího charakteru, které se týkají všech organizací a mají souvislosti se všemi oblastmi správy dat, dostatečným a výstižným způsobem popisují a charakterizují prostředí řešeného problému. V rozhovorech zaznělo, že:

- význam a hodnota dat pro organizace není občas dostatečně vnímaná a zvýrazněná, zazněl i názor, „že data je až to poslední, čemu se věnují, na prvním místě pozornosti je informační systém“,

- aplikační podpora a rozvoj agendových systémů je převážně (více než v 75 %) zajišťován externími dodavateli, útvary ICT sehrávají roli spíše „prostředníků“ mezi odbornými útvary a dodavateli. Dodávaná řešení jsou tak z velké míry poznamenána individuálními přístupy jak ze strany dodavatele, tak i ze strany zadavatele,
- všeobecně téměř všechny organizace zápasí s nedostatečným personálním obsazením, s jeho kvalitou a podfinancováním oblasti ICT. **Z tohoto pohledu je většina nových požadovaných povinností z „centra“ nereálných. Organizace nejsou připraveny technologicky, nemají dostatek pracovníků, nedisponují potřebnými kompetencemi, nemají potřebné finance, novým požadavkům často patřičně nerozumí, podpora z „centra“ není dostatečná (schází vysvětlující školení, příklady, návody, podpora). Vyplyvající pragmatická praxe je taková, že pokud je něco nereálné v jejich podmínkách, tak to neprovádějí, a pokud není zbytlí (tlak, nebo sankce), tak se to provádí pouze formálně,**
- ze strany organizací je poměrně často vnímán nesoulad legislativy a prosazované digitalizace veřejné správy (buď legislativa předbíhá technologickou připravenost organizací, nebo ji naopak legislativa brzdí v případech, kdy organizace jsou již technologicky připraveny, a také dohodnuty si vzájemně data poskytovat, ale stávající legislativa to neumožňuje). Na vrub legislativy jdou také zmínky ohledně jejího zaměření zejména na výkon správy, avšak bez odpovídajícího důrazu na data,
- v případě některých úspěšnějších organizací (z pohledu správy a využití dat) stojí za úspěchy vždy dobrý (omezený) tým vedený lídrem (tzv. „srdcaři“), a to často i bez potřeby výraznější podpory nejvyššího vedení. Práce takových týmů bez patřičné podpory vedení ale nebývá jednoduchá. Vyplyvající přetížení (a ztráta iluzí) některých jednotlivců vede nejen k jejich odchodu, ale i k odchodu získaného know-how. Konečný výsledek v lepším případě pak představuje „zamrznutí“ rozběhlých prací, v horším případě reálný krok zpět,
- Pozitivní vliv na přístup ke správě dat se ukázal u organizací, které jsou procesně řízeny, a to jak z pohledu vnímání úlohy dat, tak i z pohledu jejich kategorizace, nastavených způsobů jejich správy, stanovení odpovědností, ale i z pohledu častějšího ošetření oblasti dat odpovídajícími interními směrnici,
- překvapivým zjištěním byl rozsah povědomí o otevřených datech ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., které je poměrně silné ve všech organizacích (často pod pojmem „data“ se respondentům nejprve vybavila oblast „otevřených dat“). Z rozhovorů vyplynulo, že na úspěchu prosazení otevřených dat ve veřejné správě se zejména projevil způsob jejího provedení, a to jak z pohledu osvěty, vzdělávání, workshopů, dostupných informací na *Portálu otevřených dat*, tak i z pohledu dlouhodobě poskytované podpory týmem otevřených dat. Vypovídajícím dokladem efektivity a správnosti aktivit realizovaných v oblasti otevřených dat je i skutečnost, že roli „koordinátora otevřených dat“ má dobrovolně ustanoveno 78 % organizací, bez toho, že by taková povinnost byla nějakým způsobem stanovena z „centra“. Nabízí se proto využití „dobré praxe“ z oblasti otevřených dat i na kultivaci správy všech dat veřejné správy.

Konkrétní (specifické) poznatky z jednotlivých oblastí správy dat:

- **Oblast řízení a organizace správy dat:**
 - absence jednoznačně stanovené manažerské odpovědnosti za data celého úřadu a jejich správy,
 - nejednoznačné společné vnímání pojmu „agenda“,
 - absence datových rolí a jejich formalizace, nedostatečná interní legislativa zaměřená na data,
 - neexistence publikovaných standardů VS v oblasti dat,
 - podceněný rozvoj kompetencí (vzdělávání, spolupráce, podpora) v oblasti dat, ale také v celé oblasti ICT.

- **Oblast stanovení datových potřeb:**
 - nesoulad vymezení věcných datových oblastí a stanovení věcných odpovědností za jejich data,
 - systematické nevyužívání vhodných nástrojů (např. modelů enterprise architektury) při správě změnových požadavků a neexistence jakýchkoliv modelů současného a budoucího stavu v oblasti dat.
- **Oblast popisu dat a datových řešení** (jedná se o nejvíce podhodnocenou oblast správy dat):
 - nedostatečně vyjasněná specifikace pojmu „agenda“ a souvisejícího věcného datového vymezení (pojem agenda a její vymezení se v úřadech často neřídí zákonem č.111/2009 Sb.),
 - nedostatečné poznání a porozumění datům spojeným s výkonem agend úřadu,
 - neexistence a podcenění významu konceptuálních modelů pro poznávání dat a jejich porozumění, pro popis dat a jejich významů, a také uvědomění si jejich role pro správné odvození údajů pro jejich evidenci v *Registru práv a povinností* (RPP),
 - nepřipravenost organizací ke konceptuálnímu modelování (vhodní pracovníci, znalosti, dovednosti, nástroje), nedostatečné proškolení, chybějící podpora pro tvorbu konceptuálních modelů,
 - **nedostatečná znalost principů a způsobů sdílení dat, včetně účelu a zaměření PPDF, VDF, otevřených dat ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb. a řízeného přístupu, nedostatečná znalost informační architektury veřejné správy a jejího celého kontextu,**
 - neznalost principů a účelu RPP, jeho souvislostí a významu pro sdílení dat veřejné správy,
 - nedostatečné „tempo“ uvádění stavu evidence údajů v RPP do stavu vyžadovaného zákonem č.111/2009 Sb. pro zajištění sdílení dat veřejné správy (přírůstek evidovaných údajů za období září 2022 až listopad 2023 dosahoval 1,1 %),
 - pomalé reakce na straně „centra“ (potvrzování správnosti modelů, výběrů evidovaných údajů apod.),
 - neexistence standardů pro popis dat a nástrojů pro práci s metadaty,
 - podhodnocena správa číselníků, absence systémových přístupů.
- **Oblast realizace datových řešení:**
 - **podcenění vyžadovaného standardu věcného plnění dodávek řešení od dodavatelů, důraz je kladen převážně na prevenci datové kvality a dodávku (izolovaných) datových modelů, avšak bez vyžadovaných standardů a požadavků na zajištění konzistence s již existujícími modely, zcela schází požadavky na popisy dat, modely datových toků a IT komponent zapojených do řešení datových potřeb (primárních systémů, datových úložišť, datových sad a rozhraní, nástrojů pro ETL, analýzu a prezentaci dat),**
 - **interní i externí integrace založena převážně na přímém propojení informačních systémů,**
 - **technologická nepřipravenost ISVS pro nové způsoby integrace** (absence vhodných konektorů), nedostatečné povědomí a znalost nových způsobů sdílení dat, nedůslednost plnění povinností stanovených legislativou a strategickými dokumenty,
 - sdílení dat prostřednictvím PPDF není zatím běžné, úplné sdílení uvedlo pouze 7 % úřadů, částečné v některých oblastech 33 %.
- **Oblast zajištění a využívání dat:**
 - využívání dat a jejich analytické zpracování se uplatňuje ve většině úřadů na základě konkrétních požadavků, které jsou většinou zajišťovány jednotlivci v konkrétních odborných útvech s využíváním různých analytických nástrojů (v rozhovorech bylo identifikováno 30 různých typů),
 - neexistuje definovaný standard kvality pro veřejnou správu, kvalita dat není řízena komplexním způsobem, většina nekvalit bývá typicky spojena s historickými údaji, pro řešení nekvalit má většina úřadů zavedeny procesní postupy,

- zkušenosti s poskytováním neveřejných údajů způsobem řízeného přístupu má zatím menšina organizací, přičemž se většinou jedná o nestandardizované způsoby,
- skartace dat (výmaz) a příprava dat k archivaci v Národním archivu (Národním digitálním archivu) nebo jiném digitálním archivu je otevřený problém, zejména při archivaci digitálního obsahu mimo elektronický systém spisové služby, kdy organizace nemají připravené postupy pro jeho předání k archivaci

Ze všech uvedených zjištění získaných rozhovory vyplývá, že problémem není jen nepřipravenost dat ke sdílení pro potřeby digitalizace veřejných služeb a jejich nedostatečná správa, ale také nepřipravenost souvisejícího prostředí pro zjednání rychlé, účinné a zejména systémové nápravy.

2.2 Prostředí a očekávaný budoucí vývoj

Tlak na zavedení systémové správy dat postupně narůstá současně s růstem požadavků na zpřístupňování dat ze strany veřejnosti i ze strany jednotlivých organizací veřejné správy, ale také v důsledku evropských snah o **digitalizaci celého datového prostoru EU a zajištění dostupnosti digitálních služeb napříč celou Evropou. Data, jejich kvalita, dostupnost a interoperabilita v těchto záměrech hrají samozřejmě klíčovou roli**, což dokládají nejenom konkrétní vyhlášené aktivity, ale i řada vydaných evropských nařízeních a směrnic, jako např.:

- [Evropská digitální dekáda](#)
- [Pokyny členským státům k vypracování národních strategických plánů pro digitální dekádu](#)
- [Evropská datová strategie](#)
- [Akt o datech](#)
- [Evropský akt o správě dat](#)
- [Kybernetická bezpečnost](#)
- [Ochrana údajů v EU](#)
- [Akt o Interoperabilní Evropě](#)
- [Akt o digitálních službách](#)
- [Akt o digitálních trzích](#)
- [Evropská digitální identita](#)

ČR se navíc dlouhodobě pohybuje v připravenosti digitálního zapojení do většiny EU iniciativ pod průměrem Evropy (za rok 2022 obsadila 20. místo dle indexu DESI), a také v rámci celosvětového indexu “E-Government Development Index” v roce 2022 obsadila 45. místo.

V rozporu s uvedenými skutečnostmi je přitom obsah Informační architektury veřejné správy ČR navržený moderním a technologicky vyspělým způsobem, s řadou až unikátních moderních prvků, jako jsou základní registry, PPDF, připravovaný VDF, veřejný přístup k datům prostřednictvím otevřených dat publikovaných ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., aktuálně řešený řízený přístup k neveřejným údajům apod. Architektura, plány a cíle jsou v pořádku. **To, co značně pokulhává je nedostatečně systémový přístup při jejich realizaci, nedostatečná komunikace s reálným prostředím veřejné správy, přehlížení její reálné schopnosti absorbovat požadované změny, nedostatečná motivace vedení samotných úřadů měnit zaběhnutý “Status quo” a „ochota na všech stranách” akceptovat i pouhé formální plnění požadavků.** Výsledky rozhovorů tyto skutečnosti bohužel ve velké míře také potvrzují. Řádná správa dat je nutnou podmínkou a základem nejen pro uvedené „unikátní moderní prvky Informační architektury veřejné správy ČR”, ale také pro všechny navazující „digitální aktivity” související se zákonem 12/2020 Sb., o právu na digitální služby i Evropskou digitální dekádu. Řádná a systémová správa dat je pro veřejnou správu ČR nezbytností (nutným předpokladem), aby vytvořila moderní, digitální a efektivní správu věcí veřejných, aby občanům nabízela skutečně digitální služby, a také, aby byla rovnocenným partnerem ostatních členů EU při digitalizaci celé Evropy.

2.2.1 Revize stávajících opatření

Úsilí o zajištění sdílení údajů v rámci celé veřejné správy se datuje od roku 2009, ucelená (kompletní) správa dat (ve všech pěti výše uvedených oblastech) nebyla zatím standardně řešena.

- Prvním výrazným krokem se stalo přijetí zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech (ZR) v roce 2009 a vznik Správy základních registrů v roce 2010. Cílem bylo, aby naprostá většina orgánů veřejné moci byla připojena k základním registrům
 - ROB – Registr obyvatel
 - RPP – Registr práv a povinností
 - ROS – Registr osob
 - RÚIAN – Registr územní identifikace, adres a nemovitostí
 - a mohla z nich čerpat platné a aktuální referenční údaje prostřednictvím služeb poskytovaných v evropském měřítku ojedinělým Informačním Systémem Základních Registrů (ISZR).
- V roce 2018 následovalo spuštění informačního systému sdílené služby (ISSS) určeného k zajištění výměny údajů mimo ZR mezi jednotlivými agendovými systémy a tímto krokem došlo k vytvoření PPDF. Cílem a posláním PPDF bylo a je zajistit sdílení a výměnu údajů potřebných pro výkon agend („obíhají data, nikoliv lidé“), přesto i dnes je tato oblast řešena neúplně, nedůsledně a pro aktuální záměry digitalizace nedostatečně. Příčiny a důvody již byly zmíněny v předcházejících kapitolách, větší detail lze nalézt v příloze č. 1.
- V letech 2015–2023 byla postupně rozvíjena další možnost zpřístupnění veřejných dat veřejné správy formou otevřených dat ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., které jsou primárně určeny veřejnosti i veřejné správě. Tento způsob sdílení údajů se ve veřejné správě rozšířil do té míry, že je dnes považován za standardní a zcela běžný způsob publikace dat, navíc s určitou mírou jejich předepsané standardizace a zajištění jejich interoperability.
- Aktuálně je v přípravě další nový způsob zpřístupnění a sdílení údajů prostřednictvím VDF, který je určen ke sdílení veřejných údajů ve veřejné správě pro výkon agend, ale i pro využití mimo agendy. VDF využívá ke sdílení principy otevřených dat.
- Rovněž v přípravě, ale zatím jenom konceptu a legislativního základu, je poslední způsob sdílení údajů veřejné správy – „Řízený přístup“, který se týká neveřejných údajů a sdílení je určeno odborné veřejnosti.

V oblasti sdílení dat byla a je veřejná správa poměrně agilní, problémem jsou implementace jednotlivých způsobů sdílení, a to jak v technologické rovině (příprava centrální infrastruktury, úpravy agendových informačních systémů, ...), tak i ve vlastním „uvedení do života“ v jednotlivých úřadech a agendách.

Všechny způsoby sdílení jsou navíc silně závislé na stavu a kvalitě dat, a stačí pouze podtrhnout, že **dobrá správa dat je základem jejich sdílení a klíčem k úspěchu jakékoliv aktivity spojené s daty** a zejména standardizovaná správa dat napříč celou veřejnou správou

V kontextu úplné správy dat, její standardizace a rozvoje, veřejná správa centrálně žádné aktivity zatím nerealizovala, prvním krokem bude až připravovaný *zákon o správě dat veřejného sektoru*. Správa dat a její náplň na úrovni jednotlivých úřadů je zatím plně v jejich kompetencích.

2.2.2 Vývoj při tzv. nulové variantě

Představený problém, očekávaný vývoj prostředí ČR, EU a výsledky rozhovorů s úřady státní správy jasně naznačují, že správu dat a jejich připravenost pro výraznější digitalizaci veřejné správy ČR, je nutné systémově a systematicky řešit. **Varianta ponechání stávajícího stavu svému osudu a spoléhání se na selektivní nesystémová řešení je nedostatečná.**

Ukázkou výsledku takového přístupu může být příklad nápravy evidence údajů agend v registru RPP v roce 2023 (jednalo se o pouhé uvedení stavu evidence do souladu s požadavky/povinnostmi zákona č.111/2009 Sb.). V roce 2022 vznikla nová metodika evidence údajů, byla provedena analýza obsahu RPP a její výsledky byly veřejně propagovány a komunikovány včetně navazujících vyplývajících problémů a dopadů do možností využívání PPDF ke sdílení údajů. Navzdory uvedeným propagačním aktivitám se během období září 2022 až listopad 2023 nic podstatného v evidenci RPP neudálo a stav je v podstatě setrvalý a neměnný. Změnou je pouze rozšíření počtu ohlašovatelů o agenturu DIA (+ 3,3 %), zvýšení počtu ohlášených agend o 7 (+ 1,8 %), rozšíření počtu evidovaných subjektů a objektů práva o tři subjekty (+ 1,4 %) a nárůst počtu evidovaných údajů o 18 (+ 1,1 %). Většina chybných informací v RPP zůstala bez změn. Dále je nutné zdůraznit, že stav evidence údajů agend v RPP byl v roce 2022 shledán jako katastrofální (pouze 16 % agend mělo evidované nějaké údaje, často i pouze jeden údaj, velká část agend neměla správně identifikované ani údaje, ani subjekty a objekty práva a celkem bylo evidováno pouze 1643 údajů v 63 agendách, 16 % agend).

Nulová varianta – v tomto případě ponechání stávajícího stavu evidence údajů v RPP svému osudu a spoléhání se na selektivní nesystémová řešení, zcela průkazně nevedla k téměř žádné změně, a tedy ani k zamýšlenému cíli “nápravy evidence údajů agend v registru RPP”.

Podobný výsledek přístupu “nulové varianty” potvrzují i informace získané během rozhovorů s úřady.

Většina úřadů evidenci v pořádku nemá, současně ale tvrdí, že **by sdílená data prostřednictvím PPDF využívaly, pokud by potřebná data ke sdílení byla dostupná**, a také, že **by vystavily data ke sdílení prostřednictvím PPDF, pokud by věděly, že by byl zájem o taková data**.

Úřady tedy nepovažují za důležité si vzájemně data ke sdílení vystavovat a informovat se (prostřednictvím RPP), ale všechny by rády o takových dostupných datech věděly a pak je i využívaly.

Získané poznatky lze zobecnit na celou problematiku správy dat (což také jednoznačně prokazují získané informace z rozhovorů se 34 úřady státní správy), a také si potvrdit, že nelze spoléhat na to, že se stav správy dat “sám od sebe” změní, a že si veřejná správa ČR nemůže dovolit “luxusní nulovou variantu”.

Její nepřijatelnost také zdůrazňují stále platné (po čtyřech letech od zveřejnění zprávy) vybrané informace ze „Souhrnné zprávy o digitalizaci veřejné správy v ČR“ z roku 2019, zpracované Nejvyšším kontrolním úřadem (str. 18 a 19):

„Mezi hlavní problémové oblasti patří:

- nekoncepční řízení/rozhodování při budování a rozvoji informačních systémů,
- vytváření nových informačních systémů veřejné správy bez důkladné analýzy potřeb, jejich začlenění do enterprise architektury organizační složky státu, případně celého eGovernmentu a adekvátní připravenosti právních předpisů či dalších podmínek zajišťujících jejich účelné využívání,
- vysoké provozní náklady informačních systémů, /
- **nespolehlivost a neúplnost dat v informačních systémech a publikovaných open datech**,
- nenaplnění požadovaných přínosů a účelu informačních systémů,
- **přetrvávající roztržičnost informačních systémů**,
- nežádoucí závislost na externích dodavatelích,
- **nedostatečné personální kapacity v oblasti ICT pro zajištění základních činností**.

Uvedené systémové i dílčí nedostatky mají za následek, že budování, rozvoj, a provoz ICT státu, včetně jeho digitalizace, jsou **příliš nákladné**, vzhledem k hodnotě, kterou za ně stát získává. Tyto příčiny se

podílí rovněž na neschopnosti plně využít potenciál ICT k potřebnému **zefektivňování státní správy**. „Jaké důsledky a dopady jsou tedy spojené s „nulovou variantou“?“

Neřešení zavedení standardní správy dat v celé veřejné správě, jejich evidence, popisů, zajištění kvality, sdílení, nevyužívání dat veřejnou správou k optimalizaci, efektivitě a zlepšování svých vlastních činností, povede kvůli faktu, že data jsou základem a „předmětem“ většiny činností při výkonu veřejné správy, pouze k problémům při poskytování většiny služeb/hodnot občanům. Vše navíc umocňují již léta předkládané volební sliby, na jejichž základech občané očekávají efektivní, moderní a digitální veřejnou správu ČR (srovnatelnou s jinými členskými státy EU), která jim minimálně nabídne:

- digitální služby poskytované veřejnosti veřejnou správou ČR (zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby),
- efektivní, moderní a transparentní státní správu,
- moderní centrální portál státu, kde bude pro občany jednoduché najít informace a vyřídit vše, co potřebují,
- propojené portály s dalšími systémy státu k eliminaci výkazních povinností pro občany a firmy,
- jednotné inkasní místo a online platby u všech státních institucí ČR,
- zjednodušení a zpřehlednění využívání digitálních technologií pro komunikaci se státními orgány,
- zveřejnění všech dostupných a zveřejnitelných dat, která vzniknou za peníze daňových poplatníků, jako otevřená data ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb.

K naplnění očekávání občanů jsou nezbytné digitální veřejné služby, které vyžadují dostupná, sdílená a kvalitní digitální data. Ta jsou ale nutnou podmínkou i pro moderní a efektivní digitální veřejnou správu, a taková data lze zajistit pouze jejich kvalitní a standardní správou. To ale není možné při „nulové variantě“ zajistit, což dokládají i zjištěné informace z provedených rozhovorů se 34 úřady státní správy o aktuálním stavu dat veřejné správy ČR.

3 STRATEGICKÁ ČÁST

3.1 Vize a základní strategické směřování

3.1.1 Vize, globální cíl a strategické oblasti

Implementací této strategie chceme naplnit následující **vizi**:

Veřejná správa České republiky vnímá data jako cenné aktivum, kvalitně je spravuje a maximálně je využívá pro zlepšení služeb poskytovaných občanům, snižování byrokracie a zvyšování transparentnosti.

Globální cíl naplňující tuto vizi je zformulován na základě hlavních závěrů analytické části takto:

Vybudovat v úřadech i na centrální úrovni veřejné správy prostředí, ve kterém jsou data kvalitně spravována a efektivně využívána při poskytování služeb i pro podporu informovanějšího rozhodování.

Pro podporu plnění uvedeného globálního cíle bude veřejná správa v oblasti správy a využívání dat implementovat v horizontu této strategie, tj. do roku 2030, opatření v následujících **strategických oblastech**:

Strategická oblast **Sdílení dat mezi orgány veřejné správy při poskytování služeb**

Aby stát dokázal digitalizaci svých služeb dosáhnout vyšší spokojenosti klientů a úspor z efektivnějšího výkonu procesů, musí jeho složky (úřady) mezi sebou sdílet data, která mají ve své správě, a která jsou pro poskytnutí dané služby potřebná. Jedná se zde o automatické získání potřebných údajů vztahujících se k jednomu konkrétnímu klientovi v okamžiku, kdy tento klient službu využívá. Úřad poskytující tuto službu přebírá údaje potřebné pro její poskytnutí od jiného úřadu, který takové údaje už má ve své správě. Zajistí tím naplnění principu „pouze jednou“, tj. práva občana na to, aby nemusel informace již poskytnuté nebo známé veřejné správě poskytovat opakovaně. Vedle úspory času na straně klienta, který předává státu méně údajů a dokládá méně skutečností, tím dojde i ke snížení byrokracie a značné úspoře nákladů na straně úřadu poskytujícího službu. Správnost údajů a skutečností převzatých od jiného úřadu bude poskytujícím úřadem zaručena a nebudou tudíž k jejímu prokázání požadovány dokumenty, které je dnes nutné na straně úřadu pracně kontrolovat, digitalizovat a dále spravovat.

Strategická oblast **Využívání dat na podporu rozhodování ve veřejné správě**

Veřejná správa a politická reprezentace musí provádět řadu rozhodnutí, která by měla být založena na kvalitních datech, nikoli na osobních přesvědčeních a politických postojích. Proto je nutné zajistit dostatečně silnou schopnost hromadně zpracovávat data a využívat vzniklé analytické podklady pro podporu rozhodování. Tato strategie směřuje nejen k systematickému budování takové schopnosti přímo ve veřejné správě, ale i k synergickému využití potenciálu spolupráce v této oblasti se subjekty z odborné veřejnosti, akademické i komerční sféry (například – ale nejen – v případech ohrožení či krize).

Zjištění popsaná v analytické části ukazují, že veřejná správa sice už dlouho usiluje o pokrok v obou uvedených strategických oblastech, ale v tomto úsilí nedosahuje potřebných koncepčních změn dostatečně rychle. V rychle se vyvíjejícím globálním prostředí, kde data hrají stále významnější roli, jí nenávratně „ujíždí vlak“. Příčinou je, že na úrovni jednotlivých úřadů pro to ve většině případů nemá vytvořeny ani minimální nutné předpoklady v podobě znalosti spravovaných dat a schopnosti systematicky s daty nakládat. Z centrální úrovně přitom není v této oblasti jednotlivým úřadům poskytována dostatečná metodická a nástrojová podpora, a především praktická pomoc. K odstranění těchto nedostatků směřují opatření v dalších dvou strategických oblastech této strategie. Teprve jejich

realizací budou zajištěny podmínky pro efektivní plnění cílů v prvních dvou popsanych oblastech a skrze ně i globálního cíle této strategie:

Strategická oblast **Kvalitní správa dat v jednotlivých úřadech**

Úřady se musí naučit s daty ve své správě zacházet tak, aby byla dohledatelná, srozumitelná, dostupná a kvalitní, tj. celkově dobře připravená pro použití. K tomu je nutné zvládnout alespoň v minimální nezbytné míře sadu disciplín obvykle souhrnně označovaných jako *správa dat*. Až když budou úřady spravující klíčová data veřejné správy konzistentně vykonávat kvalitní správu dat, budou moci tato data s důvěrou převzít ostatní úřady při poskytování svých služeb a využít analytici či výzkumníci pro tvorbu svých výstupů a rozhodovatelé jako spolehlivý základ svých rozhodnutí.

Strategická oblast **Centrální podpora správy dat ve veřejné správě**

Úsilí jednotlivých úřadů v oblasti správy dat vyžaduje silnou koordinaci „z centra“, aby bylo efektivní a vedlo k naplnění vize formulované v úvodu této části. Koordinačním centrem pro řešení problematiky dat veřejné správy bude Digitální a informační agentura (DIA). Jejím úkolem bude spravovat znalostní bázi a metodickou základnu pro práci s daty, poskytovat úřadům podporu formou vzdělávání, konzultací i praktické pomoci s realizací klíčových aktivit a rozvíjet nebo vyhledávat k doporučení vhodné nástroje na podporu správy dat. Ruku v ruce s poskytováním všestranné podpory ale bude také hodnotit míru dosažené úrovně správy dat a kontrolovat dodržování zákonných povinností v této oblasti.

3.1.2 Strategické cíle

V popsanych strategických oblastech budou do konce roku 2030 naplněny následující **strategické cíle**:

strategická oblast	naplňuje	strategický cíl
Sdílení dat mezi orgány veřejné správy při poskytování služeb	→	SC3. Sdílení dat mezi úřady při poskytování služeb
Využívání dat na podporu rozhodování ve veřejné správě	→	SC4. Vytvoření prostředí pro analytickou práci s daty veřejné správy
Kvalitní správa dat v jednotlivých orgánech veřejné správy	→	SC1. Vytvoření prostředí pro kvalitní správu dat v jednotlivých úřadech
Centrální podpora správy dat ve veřejné správě	→	SC2. Zajištění centrální podpory a celkového prostředí pro správu dat

Cíle i oblasti jsou dále v textu prezentovány v pořadí odpovídajícím jejich logické návaznosti, tj. tak aby byly nejprve vytvořeny předpoklady pro práci s daty (SC1 a SC2) a následně byly tyto předpoklady plně využity (SC3 a SC4).

Formulace strategických cílů:

Strategický cíl **SC1. Vytvoření prostředí pro kvalitní správu dat v jednotlivých úřadech**

Všechny úřady, které mají ve své správě data důležitá pro poskytování služeb občanům a řízení veřejné správy, pečují o tato data v souladu s definovaným standardem kvalitní správy dat ve veřejné správě.

Strategický cíl **SC2. Zajištění centrální podpory a celkového prostředí pro správu dat**

DIA je všeobecně uznávaným koordinačním a metodickým centrem pro oblast správy, sdílení a využívání dat ve veřejné správě. Poskytuje v této oblasti kvalitní a vysoce ceněné služby ostatním složkám státu a rozvíjí v datové oblasti dlouhodobé oboustranně prospěšné partnerské vztahy se subjekty a experty z akademické i komerční sféry. Je hodnocena podle úrovně poskytovaných služeb a disponuje také potřebnými mocenskými nástroji k prosazení povinností v této oblasti

Strategický cíl **SC3. Sdílení dat mezi úřady při poskytování služeb**

Všechny úřady, které mají ve své správě data důležitá pro poskytování služeb občanům a řízení veřejné správy, se připojily k bezpečnému, rychlému a efektivnímu sdílení dat tak, aby data vztahující se ke klientovi existující kdekoli napříč veřejnou správou mohla být využívána při poskytování služeb tomuto klientovi a byl vždy dodržován princip „pouze jednou“.

Strategický cíl **SC4. Vytvoření prostředí pro analytickou práci s daty veřejné správy**

Veřejná správa má vybudovány schopnosti a zajištěny podmínky i nástroje potřebné pro hromadné analytické zpracování dat. Vytváří datové/analytické výstupy, které následně využívá pro přijímání informovaných rozhodnutí. Do zpracování dat veřejné správy jsou efektivně zapojovány externí subjekty i jednotlivci a výsledky jejich analytické práce jsou zpětně využívány ve prospěch lepšího rozhodování a řízení státu.

3.1.3 Přístup k implementaci

Rozvoj v oblasti práce s daty v organizacích (včetně těch nejvyspělejších) je vždy kontinuálním procesem zlepšování. V každé z disciplín správy dat existuje řada činností, pravidel a dobrých praktik, které by měly nebo mohly být zavedeny (resp. postupně zaváděny) v organizaci směřující ke kvalitní správě dat. Smysl, přínos a správné načasování jejich implementace ve veřejné správě jsou silně závislé na individuální výchozí situaci, možnostech a potřebách jednotlivých úřadů.

Ze závěrů analytické části mimo jiné vyplývá, že aktuální úroveň vyspělosti práce s daty v úřadech je velmi rozdílná. Aby mohla veřejná správa v oblasti dat vnitřně fungovat a navenek působit jako jeden kompaktní celek, je nutné v první řadě v rámci **plnění SC1** dostat vybrané úřady spravující nejdůležitější data státu alespoň na jednotnou úroveň označovanou za minimální standard kvalitní správy dat.⁹ Zároveň bude nutné **plněním SC2** zajistit ze strany DIA potřebnou centrální koordinaci a podporu práce s daty napříč veřejnou správou. K tomu bude směřovat implementace této strategie **v prvních dvou letech, tj. v období let 2024–2025. V dalším období mezi lety 2026–2030** bude nutné rozšiřovat kvalitní správu dat do zbývajících úřadů, aby i ony dosáhly alespoň její minimální úrovně a zároveň zvyšovat úroveň správy a využívání dat ve vybraných úřadech, které této úrovně již dosáhly. Na úrovni centrální podpory půjde v tomto druhém období implementace především o rozšiřování poskytovaných konzultačních služeb, znalostní báze a nástrojové podpory pro správu dat.

Co se týče **plnění SC3**, v **období let 2024–2025** bude maximální úsilí směřováno k tomu, aby byly služby veřejné správy digitalizovány (dle harmonogramu digitalizace) s plným využitím potenciálu sdílení dat napříč vybranými úřady. V **období let 2026–2030** bude schopnost sdílení dat rozšiřována do zbývajících úřadů a bude se dále zlepšovat její podpora z centra i v rámci úřadů.

V oblasti analytického zpracování dat, tj. **plnění SC4**, budou opatření **v období let 2024–2025** mířit na zpřístupnění dat pro analýzu externím subjektům, tj. publikaci otevřených dat ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb. a zajištění řízeného přístupu, ale zároveň už i ke koncepční přípravě předpokladů pro analytickou práci uvnitř veřejné správy. V následujícím **období let 2026–2030** už bude veřejná správa systematicky budovat interní schopnost datové analýzy a pro ni potřebná řešení.

Následující implementační část strategického dokumentu je rozdělena do dvou podkapitol/strategií odpovídajících dvěma obdobími implementace:

- Strategie a implementační plán pro období let
- Strategie pro další rozvoj správy dat v období let

V každé z nich jsou pro každou jednotlivou strategickou oblast definovány specifické cíle a konkrétní opatření, jejichž prostřednictvím bude naplňován strategický cíl dané oblasti.

⁹ Jedná se o sadu třinácti opatření spadajících do strategické oblasti *Kvalitní správa dat v jednotlivých úřadech* v prvním implementačním období (viz dále kap. 4.1.1).

Další rozvoj správy a využívání dat ve veřejné správě v období let 2026–2030 bude na základě zkušeností z realizace strategie v předchozím období konkretizován návazným implementačním plánem připraveným v průběhu roku 2025. Pokročilejší opatření navrhovaná k implementaci až v druhém implementačním období jsou ale definována již nyní jako součást této strategie v dobré víře, že mnohé úřady budou aspirovat na jejich naplnění mnohem dříve, aby maximalizovaly přínosy práce s dostupnými daty ve prospěch svého vnitřního fungování i veřejné správy jako celku. Tato strategie jako celek by jim (i ostatním) měla posloužit jako užitečný ukazatel směru, kterým se správa a využívání dat ve veřejné správě má ubírat.

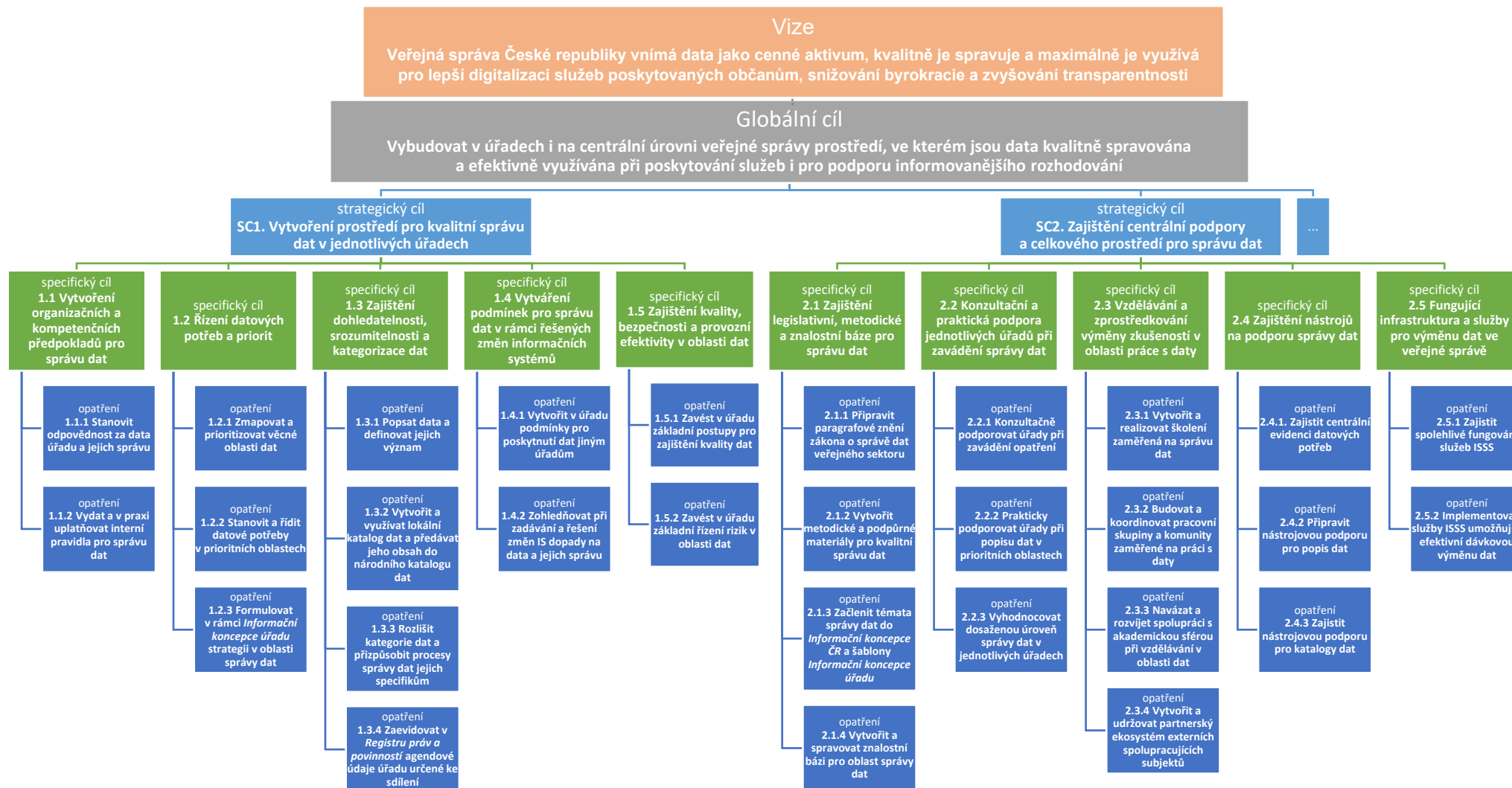
4 IMPLEMENTAČNÍ ČÁST

4.1 Strategie a implementační plán pro období let 2024–2025

Každá z dále popsaných strategických oblastí má ve svém úvodu definován svůj strategický cíl konkretizovaný pro implementační období let 2024–2025.

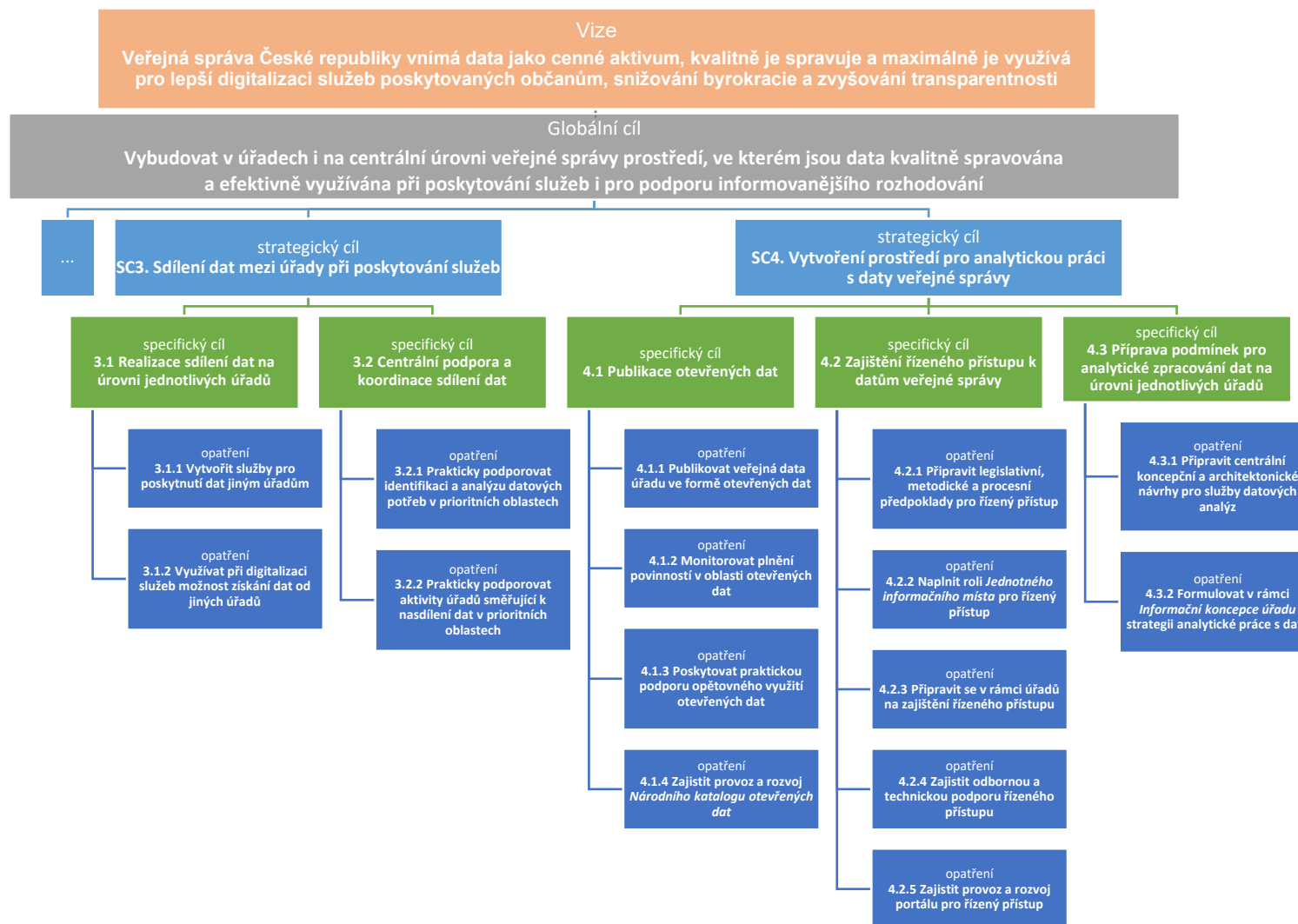
Implementací opatření popsaných dále v této podkapitole a naplněním těchto konkretizovaných strategických cílů se veřejná správa dostane do konce roku 2025 do stavu, kdy má celkový přehled o datech v klíčových oblastech své činnosti, tato data jsou efektivně dohledatelná (přičemž je zjistitelné, co přesně znamenají), dá se spolehnout na jejich správnost a celkově jsou dobře připravená pro sdílení mezi úřady i pro využití na podporu rozhodování ve veřejné správě.

Grafické znázornění soustavy cílů a opatření pro implementační období let 2024–2025 (SC1 a SC2):

Zdroj: vlastní zpracování DIA

Grafické znázornění soustavy cílů a opatření pro implementační období let 2024–2025 (SC3 a SC4):

Zdroj: vlastní zpracování DIA

4.1.1 Strategická oblast Kvalitní správa dat v jednotlivých úřadech

Strategický cíl **SC1. Vytvoření prostředí pro kvalitní správu dat v jednotlivých úřadech** je pro implementační období let 2024–2025 konkretizován takto:

Ve 32 vybraných úřadech spravujících nejdůležitější data státu budou do konce roku 2025 vybudovány základní vnitřní předpoklady, procesy a schopnosti pro kvalitní správu dat, tj. budou implementována všechna opatření popsaná dále v této podkapitole a tím bude naplněn minimální standard kvalitní správy dat.

Specifický cíl **1.1 Vytvoření organizačních a kompetenčních předpokladů pro správu dat**

Popis specifického cíle

Tento cíl míří na organizační, procesní a kompetenční zajištění správného chování, rozhodování a kontroly v oblasti péče o data tak, aby byla chráněna jejich důvěryhodnost a hodnota.

Klíčovým úkolem na cestě k jeho dosažení je jasně stanovit odpovědnosti za data a jejich správu. Systematická pozornost věnovaná samostatně tématu dat je pro velkou většinu úřadů něčím zcela novým. Aktivitu popsanou a navrhovanou v této strategii proto míří na dlouhodobou „kulturní změnu“ celkového vztahu úřadu k datům, která se neobejde bez silné a vytrvalé podpory jeho nejvyššího vedení (přenesené skrze nižší úroveň vedení ve výsledku až na řadové pracovníky). Prvním nutným předpokladem pro zahájení práce na naplňování minimálního standardu je proto nominace člena nejvyššího vedení úřadu, který si vezme prosazování kvalitní správy dat napříč úřadem „za své“ a najde v úřadu vhodné osoby pro obsazení dalších rolí souvisejících se správou dat. Jejich fungování může být zpočátku neformální a závislé na konzultační podpoře DIA, časem by ale mělo přejít do rutinní podoby a být formalizováno explicitní definicí rolí a jejich odpovědností zakotvenou v interních pravidlech úřadu.

Opatření 1.1.1 Stanovit odpovědnost za data úřadu a jejich správu

Cílový stav: V úřadu existují role, které mají explicitně přidělenou odpovědnost za data a jejich správu.

Na úrovni celého úřadu:

- zástupce nejvyššího nebo vyššího vedení úřadu v roli, která je celkově manažersky odpovědná za fungování a rozvoj správy dat v celém úřadu („garant správy dat“),
- zástupce úřadu v roli, která drží a rozvíjí celkový přehled o datech úřadu a znalostně podporuje výkon ostatních zde uvedených rolí („datový architekt“).

Na úrovni jednotlivých věcných oblastí dat:

- zástupci vedení úřadu v roli, která je manažersky a věcně odpovědná za data v konkrétní věcné oblasti („vlastníci dat“),
- zástupci úřadu v roli, která je věcně odpovědná za data v konkrétní věcné oblasti a na každodenní bázi vykonává činnosti související s jejich věcnou správou, např. kontrolu jejich správnosti a úplnosti („věcní správci dat“),
- zástupci úřadu v roli, která je technicky odpovědná za data v konkrétní věcné oblasti a na každodenní bázi vykonává činnosti související s jejich technickou správou, např. zajištění dostupnosti dat pro naplnění datových potřeb („techničtí správci dat“).

Opatření 1.1.2 Vydat a v praxi uplatňovat interní pravidla pro správu dat

Cílový stav: Platné vnitřní řídicí dokumenty úřadu obsahují pravidla související s dobrou správou dat, minimálně:

- vymezení rolí odpovědných za data (viz opatření 1.1.1), jimi vykonávaných činností a procesů souvisejících se správou dat,
- základní pravidla, která budou systematicky uplatňována např. pro popis dat (viz dále specifický cíl 1.3), řízení změn informačních systémů (viz dále opatření 1.4.2), řízení kvality a rizik souvisejících s daty (viz dále opatření 1.5.1 a 1.5.2) nebo zohlednění aspektů efektivní správy dat při tvorbě digitálně přívětivé legislativy.

Specifický cíl 1.2 Řízení datových potřeb a priorit

Popis specifického cíle

Tento cíl míří na zmapování relevantních oblastí dat v organizaci a jejich prioritizaci, identifikaci příležitostí a potřeb v těchto oblastech, definici a prioritizaci požadavků na datová řešení a vytvoření plánu aktivit směřujících k jejich naplnění. Výsledkem bude správné směřování úsilí a efektivní využívání zdrojů při správě dat.

Klíčovým úkolem na cestě k dosažení tohoto cíle je zmapovat a prioritizovat oblasti dat spravovaných úřadem. Bude nutné získat základní přehled o všech datech spravovaných úřadem a vymežit tzv. věcné oblasti dat, na které bude vázána působnost některých rolí. Vzhledem k velkému rozsahu agend a poskytovaných služeb u většiny ministerstev a velkých centrálních úřadů bude nutné určit oblasti, které jsou z hlediska rozvoje správy dat prioritní, tzn. je v nich největší potřeba sdílení a využívání dat. Správné nasměrování úsilí do oblastí s největším relativním přínosem dobré správy dat a postupné iterativní rozšiřování záběru na další oblasti je dobrou praxí a de facto i nutností pro dosažení viditelných výsledků do konce roku 2025.

Opatření 1.2.1 Zmapovat a prioritizovat věcné oblasti dat

Cílový stav: Existuje a je udržováno aktuální vymezení věcných oblastí dat úřadu a jejich priority:

- obsahuje základní popis dat v každé oblasti, informace o jejich využívání, odpovědných osobách (viz opatření 1.1.1) a další přehledové informace,
- jsou určeny prioritní oblasti dat na základě jejich významu pro plnění cílů úřadu, potřeby či požadavků na jejich sdílení s jinými úřady, jejich důležitosti pro podporu rozhodování v úřadu, případně na základě dalších hledisek.

Opatření 1.2.2 Stanovit a řídit datové potřeby v prioritních oblastech

Cílový stav: Úřad systematicky identifikuje, popisuje a eviduje příležitosti související s daty a datové potřeby uživatelů, minimálně v prioritních oblastech:

- má identifikovány a popsány příležitosti spočívající v možnosti získávání dat z jiných agend nebo úřadů a jejich využití pro lepší digitalizaci poskytovaných služeb nebo efektivnější výkon procesů,
- má nastaven proces pro identifikaci potřeb a řízení požadavků na získávání, využívání a sdílení dat (kompatibilní s tím, jak řídí požadavky na změny obecně).

Opatření 1.2.3 Formulovat v rámci Informační koncepce úřadu strategii v oblasti správy dat

Cílový stav: V *Informační koncepci úřadu* jsou zohledněny střednědobé a dlouhodobé datové potřeby v prioritních oblastech (viz opatření 1.2.2) a zahrnuty strategické aktivity směřující ke kvalitní správě dat úřadu:

- tak, aby Informační koncepce úřadu byla v souladu s cíli, principy a zásadami týkajícími se správy dat, které budou součástí *Informační koncepce ČR* (viz dále opatření 2.1.3).

Specifický cíl **1.3 Zajištění dohledatelnosti, srozumitelnosti a kategorizace dat**

Popis specifického cíle

Tento cíl míří na inventarizaci, evidenci, kategorizace, popis, definici a modelování dat, ale také datových toků a všech IT komponent zapojených do řešení datových potřeb (primárních systémů, datových úložišť, datových sad a rozhraní, nástrojů pro ETL, analýzu a prezentaci dat). Ve výsledku budou mít úřady přehled o datech a datových tocích nezbytný pro dohledatelnost, efektivní správu a využívání dat, přičemž bude díky dobře popsanému významu dat maximalizována pravděpodobnost jejich správné interpretace.

Klíčovým úkolem na cestě k dosažení tohoto cíle je inventarizovat a popsat data (iterativně po oblastech v pořadí stanoveném podle priorit). Aktivita budou směřovat k detailnímu popisu dat, který je klíčový pro dohledatelnost, správné pochopení a tím pádem i další využitelnost dat. Výsledkem těchto aktivit bude postupně rozšiřovaný systematický přehled o struktuře a významu spravovaných dat v jednotné podobě (tzv. *lokálního katalogu dat*), která umožní efektivně zjistit, jaká data spravuje daný úřad a (v sumě všech takto postupujících úřadů) veřejná správa jako celek (v tzv. *národním katalogu dat*). Každý z 32 vybraných úřadů musí vytvořit kompletní popis dat minimálně v prioritních oblastech, aby prokázal svou kompetenci postupovat tímto způsobem v dalších oblastech.

Opatření 1.3.1 Popsat data a definovat jejich význam

Cílový stav: Existuje a je udržován aktuální popis struktury a významu dat v informačních systémech dle standardů a metodických doporučení DIA, minimálně ve všech prioritních oblastech (tzv. *datový slovník*):

- jde o popis dat na konceptuální úrovni, tzn. na úrovni klíčových pojmů, které reprezentují subjekty a objekty práva, jejich vlastnosti a vztahy mezi nimi,
- *datový slovník* je úřadem publikován v *lokálním katalogu dat* (viz opatření 1.3.2) v podobě datové sady podle odpovídajícího standardu (otevřené formální normy pro slovníky).

Opatření 1.3.2 Vytvořit a využívat lokální katalog dat a předávat jeho obsah do národního katalogu dat

Cílový stav: Existuje *lokální katalog dat*, který doplňuje k popisům dat (viz opatření 1.3.1) další informace nutné pro jejich dohledatelnost a práci s nimi:

- zpřístupňuje tyto informace uživatelům dat uvnitř úřadu a předává je ve standardizované podobě (podle otevřené formální normy pro rozhraní katalogů dat) do *národního katalogu dat*, aby byla data dohledatelná napříč veřejnou správou,
- zahrnuje mj. kategorie dat (viz dále opatření 1.3.3) a informace o tom, z jakých zdrojových systémů konkrétní data pochází a v jakých rozhraních jsou zpřístupňována

Opatření 1.3.3 Rozlišit kategorie dat a přizpůsobit procesy správy dat jejich specifickým

Cílový stav: Data jsou v rámci lokálního katalogu dat (viz opatření 1.3.2) kategorizována a procesy jejich správy jsou určeny specifiky jednotlivých kategorií:

- kategorie jsou rozlišeny minimálně v souladu s vyhláškou 360/2023 Sb. o dlouhodobém řízení informačních systémů veřejné správy na data ze základních registrů / jiných agend / vlastní agendová / provozní, dále podle způsobu sdílení (veřejně přístupná / poskytovaná na žádost / zpřístupňovaná pro výkon agendy) a podle obsahu (identifikační / evidenční / statistická).

Opatření 1.3.4 Zaevidovat v Registru práv a povinností agendové údaje určené ke sdílení

Cílový stav: V Registru práv a povinností jsou v souladu s požadavky zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech a s Metodikou definice údajů vedených v agendě správně zaevidovány subjekty a objekty práva a k nim vedené údaje, které má úřad ve své správě.

Specifický cíl 1.4 Vytváření podmínek pro správu dat v rámci řešených změn informačních systémů

Popis specifického cíle

Tento cíl míří na integraci správy dat do procesů vývoje/rozvoje informačních systémů (IS) tak, aby všechny řešené a připravované změny IS systematicky přispívaly k vytvoření co nejlepších podmínek pro další práci s daty a jejich sdílení napříč veřejnou správou.

Souběžně s popisováním dat (viz předchozí specifický cíl), které bude probíhat kontinuálně v delším časovém úseku, úřad zakomponuje do svých procesů a řídicích dokumentů základní pravidla odrážející dobrou praxi v oblasti správy dat, pragmaticky uzpůsobená jeho potřebám a specifikům. Mezi prvními by mělo jít o sadu pravidel pro řízení změn informačních systémů, protože změnové aktivity mířící na implementaci/úpravy primárních systémů shromažďujících a uchovávajících data představují největší a často prakticky jedinou příležitost ke skokovému vylepšení předpokladů pro práci s daty v úřadu (a naopak je zde největší riziko vleklých a těžko odstranitelných problémů v případě zanedbání některých principů, např. datové suverenity a nezávislosti na dodavatelích).

Opatření 1.4.1 Vytvořit v úřadu podmínky pro poskytnutí dat jiným úřadům

Cílový stav: Pokud má úřad ve své správě data určená ke sdílení s jinými úřady, jsou zdrojové systémy těchto dat připojeny jako publikační k *informačnímu systému sdílené služby* (ISSS) a úřad má znalosti/zdroje potřebné pro tvorbu, publikaci a čerpání služeb pro sdílení těchto dat v propojeném datovém fondu veřejné správy.

Opatření 1.4.2 Zohledňovat při zadávání a řešení změn IS dopady na data a jejich správu

Cílový stav: Úřad identifikuje dopady řešených změn informačních systémů na data a jejich správu. Při zadávání změn standardně uplatňuje požadavky související s daty, mj.:

- identifikuje dopady změn na data a zapojuje do řešení datové role (viz opatření 1.1.1) z dotčených oblastí, zohledňuje i potřeby případných analytických uživatelů dat,
- zajišťuje svou datovou suverenitu a nezávislost na dodavatelích ve významu odpovídajícímu principu P18 „Datová suverenita a nezávislost“ v Informační koncepci ČR ([zde](#)),
- definuje požadavky na datovou architekturu a dodávané popisy/modely dat,
- definuje požadavky na otevírání dat nebo jejich sdílení v rámci propojeného datového fondu,

- zajišťuje připravenost řešení na kontrolu kvality dat a zajištění kvality dat (doplňování dat, odstranění duplicit, čištění dat apod.)
- ve spolupráci s příslušným archivem identifikuje požadavky a připravenost řešení na skartaci (výmaz) a archivaci dat v průběhu životního cyklu (implementace principu Archiving by Design) včetně kontextu jejich budoucího zpřístupňování.

Specifický cíl 1.5 Zajištění kvality, bezpečnosti a provozní efektivity v oblasti dat

Popis specifického cíle

Tento cíl míří na zajištění pravidel, podmínek a zdrojů pro efektivní provozování datových řešení (reálné získávání/vytváření, ukládání, zpracování a zpřístupňování konkrétních dat), zajištění jejich důvěrnosti, integrity, dostupnosti, kvality a interoperability. Pokud by úřad neměl zajištěna kompletní, kvalitní a důvěryhodná data, pak by neměl co nabídnout pro sdílení mezi úřady při výkonu agend veřejné správy, pro tvorbu datových produktů (reportů, analýz, odpovědí na dotazy apod.), pro podporu informovaného rozhodování ve veřejné správě a pro zpřístupnění veřejnosti.

Opatření 1.5.1 Zavést v úřadu základní postupy pro zajištění kvality dat

Cílový stav: Každý úřad, který vytváří prvotní evidence (data) veřejné správy v ISVS zajistí, aby součástí výkonu procesů a služeb působnosti v agendě byly i základní činnosti kontroly kvality dat, průběžné nápravy zjištěné nekvality a prevence nekvality dat v souladu se stanovenými interními pravidly pro tuto oblast (viz *Opatření 1.1.2 Vydat a v praxi uplatňovat interní pravidla pro správu dat*).

Opatření 1.5.2 Zavést v úřadu základní řízení rizik v oblasti dat

Cílový stav: Jsou identifikována a popsána hlavní rizika související s daty a je zavedena sada opatření k jejich snížení/eliminaci v souladu se stanovenými interními pravidly pro tuto oblast (viz *Opatření 1.1.2 Vydat a v praxi uplatňovat interní pravidla pro správu dat*).

4.1.2 Strategická oblast Centrální podpora správy dat ve veřejné správě

DIA je koordinačním a metodickým centrem pro oblast správy, evidence a sdílení dat veřejné správy a tato její role bude ještě posílena vydáním chystaného *zákona o správě dat veřejného sektoru*. V rámci implementace této strategie bude DIA v období let 2024–2025 usilovat o naplnění strategického cíle

SC2. Zajištění centrální podpory a celkového prostředí pro správu dat konkretizovaného takto:

DIA připraví paragrafové znění *zákona o správě dat veřejného sektoru*. Dále vytvoří a publikuje sadu metodik a standardů pro správu dat a na jejich implementaci poskytne do konce roku 2025 konzultační podporu a praktickou pomoc 32 vybraným úřadům.

Specifický cíl 2.1 Zajištění legislativní, metodické a znalostní báze pro správu dat

Popis specifického cíle

Tento cíl míří na vznik *zákona o správě dat veřejného sektoru*, jakožto závazného a vymahatelného právního rámce pro práci s daty ve veřejné správě. Mimo jiné i na základě tohoto zákona bude DIA dále zajišťovat tvorbu metodických a podpůrných materiálů pro kvalitní správu dat. Ty bude spolu s dalšími relevantními informacemi systematicky shromažďovat a spravovat v podobě znalostní báze pro kvalitní správu dat.

Opatření 2.1.1 Připravit paragrafové znění zákona o správě dat veřejného sektoru

Cílový stav: Je připraveno paragrafové znění zákona o správě dat veřejného sektoru a spolu s ním i případné novely dotčených stávajících předpisů a další materiály na podporu schválení zákona.

Opatření 2.1.2 Vytvořit metodické a podpůrné materiály pro kvalitní správu dat

Cílový stav: Jsou vytvořeny standardy, metodické postupy a pomůcky, které úřadům usnadní praktické zavádění jednotlivých opatření této strategie.

Opatření 2.1.3 Začlenit témata správy dat do Informační koncepce ČR a šablony Informační koncepce úřadu

Cílový stav: V rámci *Informační koncepce ČR* jsou zahrnuty cíle, principy a zásady kvalitní správy dat tak, aby se úsilí o její rozvoj stalo integrální součástí celkového dlouhodobého úsilí veřejné správy o digitální transformaci. Témata správy dat jsou promítnuta také do šablony *Informační koncepce úřadu*, čímž bude podpořeno koncepční uvažování úřadů o správě dat v kontextu ostatních strategických aktivit.

Opatření 2.1.4 Vytvořit a spravovat znalostní bázi pro oblast správy dat

Cílový stav: DIA ve spolupráci s orgány veřejné správy vyhledává, zpracovává, ukládá, spravuje a zpřístupňuje úřadům informace, které jsou znalostní bází pro kvalitní správu dat.

Specifický cíl 2.2 Konzultační a praktická podpora jednotlivých úřadů při zavádění správy dat**Popis specifického cíle**

Tento cíl směřuje k individuální cílené podpoře vybraných úřadů ze strany DIA (narozdíl od cíle předchozího, jehož výsledky jsou určeny všem plošně). DIA bude v rámci jeho naplňování dlouhodobě pracovat s jednotlivými úřady formou jejich konzultační podpory v oblasti správy dat a poskytne kapacitní podporu nezbytnou pro vytvoření popisu dat v prioritních oblastech.

Opatření 2.2.1 Konzultačně podporovat úřady při zavádění opatření

Cílový stav: DIA kontinuálně poskytuje 32 vybraným úřadům konzultační podporu tak, aby v nich byly implementovány postupy kvalitní správy dat dle připravených standardů a metodik. Zároveň v úřadech identifikuje a dále napříč veřejnou správou komunikuje a přenáší dobrou praxi v oblasti práce s daty. Za tímto účelem bude každému z vybraných orgánů veřejné správy, které budou přednostně směřovat k dosažení minimálního standardu kvalitní správy dat (viz. Příloha č. 2) přidělena kontaktní osoba ze strany DIA.

Opatření 2.2.2 Prakticky podporovat úřady při popisu dat v prioritních oblastech

Cílový stav: Ze strany DIA je poskytována vybraným úřadům součinnost a kapacitní podpora při popisu dat, která byla vyhodnocena jako prioritní zejména z hlediska sdílení mezi úřady v rámci poskytování služeb. Popisy dat vznikají dle vydaných metodických doporučení a jsou plně v souladu s definovanými standardy pro popis a sdílení dat.

Opatření 2.2.3 Vyhodnocovat dosaženou úroveň správy dat v jednotlivých úřadech

Cílový stav: DIA monitoruje stav a pokrok 32 vybraných úřadů při zavádění opatření této strategie průběžně a také v rámci posuzování projektů Odborem hlavního

architekta (OHA). V případě jejich neplnění nebo nezohledňování principů správy dat v rámci řešených změn (viz Opatření 1.4.2 Zohledňovat při zadávání a řešení změn IS dopady na data a jejich správu) využívá dostupné opravné prostředky. Výsledky monitoringu publikuje a komunikuje s vedením úřadů i v rámci tematických pracovních skupin (viz Opatření 2.3.2 Budovat a koordinovat pracovní skupiny a komunity zaměřené na práci s daty).

Pro vybrané úřady jsou zavedeny motivační mechanismy, které finančně zvýhodní (např. při plánování rozpočtu a přidělování prostředků na realizaci změn) úřady, které dosahují požadovaného pokroku v oblasti správy dat.

DIA ověřila na konci implementačního období 2024-2025 u 32 vybraných úřadů dosažení minimální úrovně kvalitní správy dat a předložila zprávu z tohoto ověření vládě spolu s návrhem opatření a aktualizovaným implementačním plánem strategie pro následující období. V tomto i navazujícím období zároveň průběžně kontroluje stav plnění legislativních povinností (zejména ze *zákona o správě dat veřejného sektoru*, pokud bude schválen).

Specifický cíl **2.3 Vzdělávání a zprostředkování výměny zkušeností v oblasti práce s daty**

Popis specifického cíle

Pro podporu kvalitní správy dat zajistí DIA školení, odborný rozvoj a osvětu v této oblasti, a to s využitím nejen vlastních kapacit, ale i s významným zapojením samotných úřadů ochotných sdílet vlastní zkušenosti, akademické sféry a dalších spolupracujících externích subjektů.

Opatření 2.3.1 Zajistit vytvoření a realizaci školení zaměřených na správu dat

Cílový stav: Existuje připravená sada školení v oblasti práce s daty ve veřejné správě a pro tato školení jsou vypisovány termíny s frekvencí a kapacitou odpovídající potřebám. Zástupci DIA jsou garanti obsahu školení a školí školitele, kteří jsou následně schopni dlouhodobě zajišťovat školení pro široký okruh pracovníků veřejné správy. DIA monitoruje poptávku a interní nabídku datově orientovaných školení v rámci jednotlivých úřadů a hledá možné synergie při společném vzdělávání napříč veřejnou správou.

Opatření 2.3.2 Budovat a koordinovat pracovní skupiny a komunity zaměřené na práci s daty

Cílový stav: Je ustavena oficiální pracovní skupina při RVIS zaměřená na téma dat veřejné správy. DIA koordinuje činnost této pracovní skupiny a zároveň podporuje fungování neformálních komunit sdružujících lidi se zájmem o data napříč veřejnou správou i uvnitř jednotlivých úřadů.

Opatření 2.3.3 Navázat a rozvíjet spolupráci s akademickou sférou při vzdělávání v oblasti dat

Cílový stav: Veřejná správa spolupracuje s vysokými školami a dalšími vzdělávacími institucemi, které nabízejí vzdělávání v oblasti práce s daty. Tato spolupráce přináší širší možnosti vzdělávání odborníků ve veřejné správě, realizace odborných stáží a praxí na úřadech či aplikace výsledků výzkumu v oblasti dat do praxe veřejné správy.

Opatření 2.3.4 Vytvořit a udržovat partnerský ekosystém externích spolupracujících subjektů

Cílový stav: DIA navázala spolupráci a kontinuálně rozvíjí vztahy s externími subjekty, které mají specifické kompetence využitelné pro rozvoj správy a využívání dat ve veřejné správě. Tato spolupráce zajišťuje snadnější přístup DIA i jednotlivých

úřadů ke znalostem a praktickým zkušenostem těchto subjektů při řešení konkrétních problémů, souvisejících s daty.

Specifický cíl **2.4 Zajištění nástrojů na podporu správy dat**

Popis specifického cíle

Tento cíl míří na vytvoření nástrojové podpory aktivit v oblasti správy dat tak, aby jednotlivé úřady nemusely pro naplnění některých klíčových opatření této strategie hledat či vyvíjet vlastní softwarová řešení.

Opatření 2.4.1 Zajistit centrální evidenci datových potřeb

Cílový stav: Existuje centrální evidence datových potřeb identifikovaných a popsanych v rámci jednotlivých úřadů (viz *Opatření 1.2.2 Stanovit a řídit datové potřeby v prioritních oblastech*), která umožňuje odhalit nejpotřebnější datové oblasti a nejžádanější data z pohledu sdílení napříč veřejnou správou.

Opatření 2.4.2 Připravit nástrojovou podporu pro popis dat

Cílový stav: Pro zajištění jednotné podoby popisů struktury a významu dat (naplnění *Opatření 1.3.1 Popsat data a definovat jejich význam*) existují publikované standardní datové struktury. Zároveň je na základě nasbíraných požadavků a zkušeností z praxe s prototypy tzv. *výrobní linky*¹⁰ navrženo k realizaci (ve druhém implementačním období, tj. po roce 2025) vhodné softwarové řešení.

Opatření 2.4.3 Zajistit nástrojovou podporu pro katalogy dat

Cílový stav: DIA úřadům nabízí vlastní nebo je schopna přinejmenším doporučit vhodné existující nástroje pro tvorbu *lokálního katalogu dat*. Zároveň spravuje a provozuje *národní katalog dat* jako informační systém veřejné správy, ve kterém je zpřístupněn obsah všech lokálních katalogů jednotlivých úřadů. *Národní katalog dat* automaticky načítá datové soubory s obsahem datových slovníků (viz opatření 1.3.1) a další metadata obsažená v *lokálních katalogích dat* všech úřadů.¹¹ Nad takto načteným obsahem *lokálních katalogů dat* umožňuje vyhledávat a také zprostředkovat podání žádosti o řízený přístup k datům.

Specifický cíl **2.5 Fungující infrastruktura a služby pro výměnu dat ve veřejné správě**

Popis specifického cíle

Současná infrastruktura Informačního systému sdílené služby byla navržena a realizována již před více než pěti lety. Pro zajištění její funkčnosti s nabývajícím objemem vyřizovaných požadavků je

¹⁰ Prototypy softwarového řešení pro podporu popisu dat a evidence údajů v agendě, souhrnně označované jako *výrobní linka*, byly spolu s potřebnými metodikami a školicími materiály vytvořeny v rámci projektu *Rozvoj datových politik v oblasti zlepšování kvality a interoperability dat veřejné správy*, č. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_025/0013983, který skončil v roce 2023.

¹¹ Národní katalog dat a lokální katalogy dat budou fungovat na stejných principech jako dnes fungují Národní katalog otevřených dat (NKOD) a lokální katalogy otevřených dat (LKOD). Pokud úřad využívá mechanismus katalogizace svých otevřených datových sad ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb. prostřednictvím LKOD v souladu s aktuálními otevřenými formálními normami, bude datový slovník de facto novou specifickou datovou sadou v takovém katalogu. Stejně jako to dělá NKOD u otevřených datových sad evidovaných v LKOD, bude národní katalog dat načítat katalogizační záznamy datových sad datových slovníků z lokálních katalogů dat. Navíc oproti NKOD bude načítat a zpracovávat i obsah těchto specifických datových sad, tj. samotné pojmy definované v datových slovnících, aby umožnil vyhledávání nad nimi. Dohledatelnost dat napříč veřejnou správou tak poroste s množstvím a kvalitou datových slovníků vytvořených jednotlivými úřady.

nutné posílení stávající technické infrastruktury v rámci existující architektury a doplnění architektury pro splnění požadavků, které vznikly v posledních letech.

Opatření 2.5.1 Zajistit spolehlivé fungování služeb ISSS

Cílový stav: Současná infrastruktura bude posílena pro zajištění průchodnosti a odezvy zprostředkovaných služeb. Současně bude zajištěna obnova a údržba infrastruktury tak, aby byla zajištěna požadovaná bezpečnost prostředí a jeho provozovatelnost. Současně bude provozní a bezpečnostní dohled začleněn do jednotného provozního a bezpečnostního dohledu referenčního rozhraní. Bude také zvážena změna některých principů fungování (využití messagingu namísto webových služeb apod.).

Opatření 2.5.2 Implementovat služby ISSS umožňující efektivní dávkovou výměnu dat

Cílový stav: Existující prostředí ISSS bude rozšířeno o podporu dávkové výměny dat za omezení, že tato výměna probíhá pouze v rámci uzavřené oblasti zpracování osobních údajů (není možné narušit princip využívání AIFO) a mezi specifikovanými informačními systémy veřejné správy (zpráva není směrována obecně vůči agendě, ale konkrétně vůči ISVS).

4.1.3 Strategická oblast Sdílení dat mezi úřady při poskytování služeb

Strategický cíl **SC3. Sdílení dat mezi úřady při poskytování služeb** je pro implementační období let 2024–2025 konkretizován takto:

V žádné z digitalizovaných služeb veřejné správy není po 1. 2. 2025¹² požadováno opětovné zadání údajů známých nebo již dříve klientem poskytnutých veřejné správě.

Dosažení tohoto strategického cíle je kriticky závislé na schopnosti úřadů zajistit zdroje, včas zahájit projekty směřující k digitalizaci jimi poskytovaných služeb a realizovat je mj. v souladu s principy týkajícími se správy a sdílení dat. Realizace opatření popsaných v této a předchozích strategických oblastech je pro dosažení tohoto cíle podmínkou nutnou, nikoli však postačující.

Specifický cíl 3.1 Realizace sdílení dat na úrovni jednotlivých úřadů

Popis specifického cíle

Tento cíl zahrnuje opatření, jejichž zavedením jednotlivé úřady reálně připraví svá data ke sdílení s jinými úřady a své systémy naopak k převzetí dat od jiných úřadů. Míří pouze na omezený rozsah údajů, které jsou určeny ke sdílení (tzn. jinde v rámci veřejné správy byla identifikována potřeba je přebírat) a zároveň nejsou dostupná jako referenční data ze základních registrů.

Opatření míří k výměně dat mezi úřady již zavedeným mechanismem architektury veřejné správy označovaným jako *PPDF*, konkrétně prostřednictvím služeb *ISSS*. *PPDF* je dlouhodobě prosazovanou koncepční cestou výměny dat mezi úřady a jako takový by měl postupně nahradit dosud používané přímé interakce při výměně údajů mezi jednotlivými agendovými informačními systémy.

Opatření 3.1.1 Vytvořit služby pro poskytnutí dat jiným úřadům

Cílový stav: Pokud úřad má ve své správě data potřebná pro lepší digitalizaci některých prioritních služeb, má implementovány služby pro poskytnutí těchto dat prostřednictvím *PPDF*.

¹² Termín vychází z dokumentu *Harmonogram a technické způsoby provedení digitalizace služeb veřejné správy na období let 2021–2025*, který schválila vláda svým usnesením č. 84 dne 1. 2. 2021.

Opatření 3.1.2 Využívat při digitalizaci služeb možnost získání dat od jiných úřadů

Cílový stav: Pokud úřad může využít pro lepší digitalizaci svých prioritních služeb (např. zjednodušení formulářů) data dostupná jinde v rámci veřejné správy, má na své straně implementováno řešení pro převzetí těchto dat prostřednictvím PPDF a při poskytnutí služby je využívá (tzn. nepožaduje dostupná data znovu od klienta).

Specifický cíl 3.2 Centrální podpora a koordinace sdílení dat**Popis specifického cíle**

Díky své nadresortní působnosti má DIA možnost identifikovat napříč úřady oblasti obsahující data, jejichž sdílení bude mít pro veřejnou správu jako celek největší přínos. Tento cíl směřuje k tomu, aby cíleným nasazením vlastních zdrojů na podporu aktivit v těchto oblastech pomohla urychlit celý proces poskytnutí dat na jedné straně (úřadem, který je spravuje) a jejich čerpání na straně druhé (jinými úřady).

Opatření 3.2.1 Prakticky podporovat identifikaci a analýzu datových potřeb v prioritních oblastech

Cílový stav: Ze strany DIA je poskytována vybraným úřadům součinnost a kapacitní podpora při identifikaci a analýze datových potřeb (viz *Opatření 1.2.2 Stanovit a řídit datové potřeby v prioritních oblastech*).

Opatření 3.2.2 Prakticky podporovat aktivity úřadů směřující ke sdílení dat v prioritních oblastech

Cílový stav: Ze strany DIA je poskytována vybraným úřadům součinnost a kapacitní podpora při připojení systémů k ISSS a tvorbě služeb pro sdílení dat a souvisejících číselníků prostřednictvím PPDF nebo jejich čerpání.

4.1.4 Strategická oblast Využívání dat na podporu rozhodování ve veřejné správě

Specifické cíle a aktivity v této oblasti míří k vytvoření podmínek pro tvorbu datových/analytických produktů (reportů, analýz, odpovědí na dotazy, datových sad apod.) pro podporu informovaného rozhodování ve veřejné správě. Ty mohou být vytvářeny buď interními analytickými kapacitami veřejné správy nebo se zapojením odborníků z řad veřejnosti, pokud jim budou relevantní data v potřebné formě zpřístupněna.

Strategický cíl **SC4. Vytvoření prostředí pro analytickou práci s daty veřejné správy** je pro implementační období let 2024–2025 konkretizován takto:

Na centrální úrovni (DIA) i v rámci jednotlivých úřadů budou nastaveny procesy a připraveny podmínky pro zajištění tzv. *řízeného přístupu* k datům veřejné správy v souladu s nařízením o evropské správě dat – Data Governance Act a připraveny strategické plány pro koncepční budování analytických služeb.

S ohledem na trvalý a v horizontu roku 2025 těžko řešitelný nedostatek odborných kapacit pro analytickou práci s daty ve veřejné správě je v zájmu úřadů zpřístupnit spravovaná (a dobře popsaná) data v maximálním možném rozsahu odborné veřejnosti ve formě otevřených dat a cestou tzv. *řízeného přístupu* k datům veřejné správy. Mohou tím vytvořit podmínky pro analytické zpracování dat externími kapacitami s potenciálem získat z něj cenné poznatky pro fungování úřadu a rozhodování ve veřejné správě. Užší spolupráce s výzkumníky a akademickou sférou na tomto poli je také příležitostí pro navázání kontaktů s motivovanými a odborně vybavenými lidmi, kteří by mohli s úřady spolupracovat i dlouhodobě.

Specifický cíl 4.1 Publikace otevřených dat ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb***Popis specifického cíle***

Tento cíl míří k naplnění zákonných povinností souvisejících s publikací otevřených dat a dále k zajištění jejich dohledatelnosti, kvality a opětovného využití.

Opatření 4.1.1 Publikovat veřejná data úřadu ve formě otevřených dat

Cílový stav: Jsou naplněny existující zákonné povinnosti v oblasti publikace otevřených dat (vyplývající především z relevantních částí zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím), tzn. minimálně všechny zákonem předepsané informace jsou zveřejněny formou otevřených dat.

Opatření 4.1.2 Monitorovat plnění povinností v oblasti otevřených dat

Cílový stav: Je nastaven pravidelný každoroční monitoring stavu plnění povinností dle opatření 4.1.1. a jeho následné vyhodnocování vč. reportování dílčích bodů vládě ČR, Evropské komisi a dalším mezinárodním institucím.

Opatření 4.1.3 Poskytovat praktickou podporu opětovného využití otevřených dat

Cílový stav: Otevřená data jsou využívána a výsledné nástroje a aplikace jsou evidovány v *Národním katalogu otevřených dat*. Uživatelé získávají aktuální informace o stavu otevřených dat a poskytují zpětnou vazbu ke kvalitě dat, která je dále předávána relevantním subjektům.

Opatření 4.1.4 Zajistit provoz a rozvoj Národního katalogu otevřených dat

Cílový stav: *Národní katalog otevřených dat* poskytuje pokročilé funkcionality nezbytné pro zajištění kvality publikovaných otevřených dat a uživatelského komfortu při vyhledávání a využívání otevřených dat (včetně vazby mezi datovými sadami a zákonnými povinnostmi). Současně je zajištěn standardní provoz a údržba *Národního katalogu otevřených dat*.

Specifický cíl 4.2 Zajištění řízeného přístupu k datům veřejné správy***Popis specifického cíle***

Tento cíl směřuje k tomu, aby veřejná správa zajistila oprávněnému žadateli při splnění zákonem daných podmínek (prokázané legitimní důvody využití dat apod.) tzv. *řízený přístup* k datům v souladu s právními předpisy upravujícími tuto oblast (připravovaný *zákon o správě dat veřejného sektoru*, který je implementací nařízení o evropské správě dat – *Data Governance Act*). V připravovaném zákoně bude ošetřena i problematika ochrany a poskytování informací, včetně povinnosti mlčenlivosti orgánů veřejné správy a dalších zúčastněných osob v rámci řízeného přístupu.

Opatření 4.2.1 Připravit legislativní, metodické a procesní předpoklady pro řízený přístup

Cílový stav: Na základě právní úpravy řízeného přístupu jsou ze strany DIA vydány prováděcí předpisy, vytvořeny a publikovány praktické instrukce a metodická doporučení pro jeho zajištění.

Opatření 4.2.2 Naplnit roli Jednotného informačního místa pro řízený přístup

Cílový stav: Je personálně a procesně zajištěno efektivní fungování DIA v roli tzv. *jednotného informačního místa podle nařízení o evropské správě dat* a vytvořeno odborné zázemí pro přijímání a zpracování žádostí o řízený přístup k datům veřejné správy. DIA kontroluje, zda úřady dodržují povinnosti v oblasti řízeného přístupu a projednává případné přestupky. Existuje jednotný

a prohledávatelný katalog všech dostupných zdrojů dat, který spravuje a zveřejňuje DIA.

Opatření 4.2.3 Připravit se v rámci úřadů na zajištění řízeného přístupu

Cílový stav: V rámci jednotlivých úřadů jsou nastavena pravidla a definovány procesy, kterými úřad zajistí řízený přístup k datům ve své správě v případě, že budou touto cestou požadována. Úřady jsou připraveny ve stanovené lhůtě zpracovat stanovisko k žádosti o řízený přístup, vydat rozhodnutí o něm a pokud projekt využití dat splňuje náležitosti stanovené zákonem, řízený přístup k datům zajistit.

Opatření 4.2.4 Zajistit odbornou a technickou podporu řízeného přístupu

Cílový stav: Vybrané úřady zastávají ve vymezených oblastech roli tzv. *příslušných subjektů*, které zajistí odbornou, právní a zejména technickou podporu ostatním úřadům v okamžiku, kdy budou zpřístupňovat data ve své správě cestou řízeného přístupu. Příslušným subjektem podle nařízení o evropské správě dat je DIA, Česká správa sociálního zabezpečení pro oblast sociálních dat, Český statistický úřad pro oblast statistických dat, Generální finanční ředitelství pro oblast dat o daních, Ředitelství silnic a dálnic pro data z oblasti silniční dopravy a Ústav zdravotnických informací a statistiky pro oblast zdravotnických dat a statistik.

Opatření 4.2.5 Zajistit provoz a rozvoj portálu pro řízený přístup

Cílový stav: Elektronický portál pro řízený přístup poskytuje funkcionality pro příjem a vyřizování žádostí o řízený přístup k datům veřejné správy a vzájemnou interoperabilitu mezi jednotlivými orgány při vyřizování těchto žádostí. V rámci elektronického portálu jsou taktéž publikovány veškeré informace, metodiky a návody, jak získat a opakovaně použít data veřejného sektoru.

Specifický cíl 4.3 Příprava podmínek pro analytické zpracování dat na úrovni jednotlivých úřadů

Popis specifického cíle

Tento cíl navazuje na cíle a opatření [Koncepce Klienty orientovaná veřejná správa 2030](#) Ministerstva vnitra a směřuje k tomu, aby veřejná správa budovala svou schopnost analytické práce a rozhodování podle jejích výsledků. Viz specifický cíl 3.1 *Rozšířit rozhodování a plánování na principu evidence-informed* této Koncepce.

Tato strategie jde dál a klade si za cíl vytvořit v prvním implementačním období (2024–2025) na centrální úrovni strategii rozvoje centrálních sdílených ICT služeb pro podporu datových analýz ve veřejné správě a formulovat v rámci *Informační koncepce* vybraných úřadů lokální strategii analytické práce s daty.

Následně budou potřebné investiční projekty realizovány v druhém implementačním období (2026–2030), ať již jako centrální sdílené služby nebo jako lokální/resortní řešení.

V úřadech, kde existují nebo pilotně vznikají interní analytické týmy, je samozřejmě žádoucí už v prvním období (2024–2025) jít dále (v duchu Opatření 4.3.4 *Vytvořit v úřadu podmínky pro analytické zpracování dat*), tzn. zajistit potřebné standardy, nástroje a procesy pro analýzu dat tak, aby byl maximalizován potenciál těchto týmů a přínos jejich analytických výstupů. Z jejich zkušeností bude možné identifikovat nástroje, principy a lokální opatření, která budou podkladem pro následnou specifikaci a implementaci opatření 4.3.3 a 4.3.4 v druhém implementačním období (2026–2030).

Opatření 4.3.1 Připravit centrální koncepční a architektonické návrhy pro služby datových analýz

Cílový stav: Existuje strategie postupného iterativního budování centrálních sdílených ICT služeb pro podporu analytického zpracování dat ve veřejné správě na základě poptávky. Je navržena architektura potřebných centrálních řešení a existují vzory pro případné lokální řešení v rámci jednotlivých úřadů.

Opatření 4.3.2 Formulovat v rámci Informační koncepce úřadu strategii analytické práce s daty

Cílový stav: V Informační koncepci úřadu jsou zohledněny střednědobé a dlouhodobé potřeby úřadu v oblasti datových analýz a zahrnuty strategické aktivity směřující k vybudování koncepčního řešení těchto potřeb.

4.1.5 Implementační plán

Časový harmonogram realizace

Následující tabulka obsahuje přehled jednotlivých opatření v rámci specifických cílů a strategických oblastí této strategie včetně jejich časování. Jak bylo uvedeno již výše, „úřadem“ je v kontextu prvního implementačního období (2024–2025) a tedy i tohoto přehledu myšlen každý z 32 vybraných úřadů, na které míří podpora rozvoje kvalitní správy dat v tomto období (viz kapitola 1.3 *Uživatelé strategie a Příloha č. 2: Přehled vybraných orgánů veřejné správy, které budou přednostně směřovat k dosažení minimálního standardu kvalitní správy dat*).

Strategická oblast / specifický cíl/ opatření	Termín zahájení	Termín dokončení	Návaznost	Zodpovědná instituce	Spolupracující instituce	Rok 2024												Rok 2025											
						1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
strategická oblast Kvalitní správa dat v jednotlivých úřadech																													
specifický cíl 1.1 Vytvoření organizačních a kompetenčních předpokladů pro správu dat																													
opatření 1.1.1 Stanovit odpovědnost za data úřadu a jejich správu	1/2024	6/2025		úřad	DIA																								
aktivita 1.1.1.1 Určit odpovědné osoby na úrovni celého úřadu	1/2024	6/2024		úřad	DIA																								
aktivita 1.1.1.2 Určit odpovědné osoby na úrovni prioritních oblastí	2/2024	8/2024	po 1.2.1	úřad	DIA																								
aktivita 1.1.1.3 Zakotvit definici rolí a odpovědností do vnitřních řídicích dokumentů	1/2024	6/2025		úřad	DIA																								
opatření 1.1.2 Vydat a v praxi uplatňovat interní pravidla pro správu dat	1/2024	12/2025		úřad	DIA																								
specifický cíl 1.2 Řízení datových potřeb a priorit																													
opatření 1.2.1 Zmapovat a prioritizovat věcné oblasti dat	2/2024	7/2024	po 1.1.1.1	úřad	DIA																								
opatření 1.2.2 Stanovit a řídit datové potřeby v prioritních oblastech	2/2024	9/2024	po 1.1.1.2	úřad	DIA																								
opatření 1.2.3 Formulovat v rámci Informační koncepce úřadu strategii v oblasti správy dat	1/2024	9/2025	po 1.2.2	úřad	DIA																								
specifický cíl 1.3 Zajištění dohledatelnosti, srozumitelnosti a kategorizace dat																													
opatření 1.3.1 Popsat data a definovat jejich význam (v prioritních oblastech)	2/2024	9/2025	po 1.2.1	úřad	DIA																								
opatření 1.3.2 Vytvořit a využívat lokální katalog dat a předávat jeho obsah do národního katalogu dat	2/2024	9/2025	po 1.2.1	úřad	DIA																								
opatření 1.3.3 Rozlišit kategorie dat a přizpůsobit procesy správy dat jejich specifikům	2/2024	9/2025	po 1.2.1	úřad	DIA																								
opatření 1.3.4 Zaevidovat v Registru práv a povinností agendové údaje úřadu určené ke sdílení	1/2024	12/2024		úřad	DIA																								
specifický cíl 1.4 Vytváření podmínek pro správu dat v rámci řešených změn informačních systémů																													
opatření 1.4.1 Vytvořit v úřadu podmínky pro poskytnutí dat jiným úřadům	3/2024	9/2025	po 1.2.2	úřad	DIA																								
opatření 1.4.2 Zohledňovat při zadávání a řešení změn IS dopady na data a jejich správu	1/2024	12/2024		úřad	DIA																								
specifický cíl 1.5 Zajištění kvality, bezpečnosti a provozní efektivity v oblasti dat																													
opatření 1.5.1 Zavést v úřadu základní postupy pro zajištění kvality dat	1/2024	12/2025		úřad	DIA																								
opatření 1.5.2 Zavést v úřadu základní řízení rizik v oblasti dat	1/2024	12/2025		úřad	DIA																								
strategická oblast Centrální podpora správy dat ve veřejné správě																													
specifický cíl 2.1 Zajištění legislativní, metodické a znalostní báze pro správu dat																													
opatření 2.1.1 Připravit paragrafové znění zákona o správě dat veřejného sektoru	1/2024	12/2024		DIA																									
opatření 2.1.2 Vytvořit metodické a podpůrné materiály pro kvalitní správu dat	1/2024	12/2024		DIA																									
aktivita 2.1.2.1 Vytvořit a zpřístupnit úřadům metodické a podpůrné materiály vztahujících se k opatřením 1.1.1, 1.2.1, 1.2.2	1/2024	4/2024		DIA																									

37

[illegible]

Předpoklady a rizika realizace

Úspěšná realizace strategie předpokládá aktivní zapojení a dlouhodobé úsilí úřadů i DIA o realizaci popsanych opatření. Naplnění strategie ohrožují především tato hlavní rizika:

- nedostatečná podpora nejvyššího vedení úřadů a z ní pramenící nedostatečná součinnost jeho zástupců,
- chybějící lidské a finanční zdroje na straně úřadů nebo na straně DIA,
- vysoká fluktuace a přetíženost klíčových pracovníků disponujících nezbytným know-how,
- realizaci opatření vyplývajících z této strategie nebude dána v rámci jiných aktivit úřadu dostatečná priorita.

Ke snížení rizik souvisejících s nedostatečnou podporou vedení či nedostatečnou prioritou míří samotná strategie některými navrženými opatřeními, zejména *Opatření 1.1.1 Stanovit odpovědnost za data úřadu a jejich správu* (které vynucuje určení člena nejvyššího vedení celkově manažersky odpovědného za rozvoj správy dat v úřadu) a *Opatření 2.2.3 Vyhodnocovat dosaženou úroveň správy dat v jednotlivých úřadech* (monitoring a motivační mechanismy). V reakci na rizika související s nedostatkem a přetížením klíčových expertů je celá strategie navržena tak, aby namísto nových kapacitně náročných povinností smysluplně propojila některé již existující a vytvořila pro jejich reálné naplnění dosud chybějící předpoklady uvnitř organizací.¹³ Zároveň bude veškeré úsilí o rozvoj kvalitní správy dat metodicky, znalostně i kapacitně podporováno a koordinováno ze strany DIA.

Naplnění strategie je v řadě případů nutným předpokladem pro implementaci právních předpisů EU do prostředí české veřejné správy a v případě neúspěchu hrozí České republice sankce. Proto je nutné rizika a postup realizace strategie pravidelně monitorovat a včas reagovat na případný nepříznivý vývoj.

¹³ Opatření navrhovaná ve strategii k implementaci v úřadech jsou odvozena z již existujících povinností daných úřadům platnou legislativou. Platí to zejména pro ta kapacitně a implementačně náročnější, konkrétně:

- opatření 1.3.1, 1.3.4 a 1.4.1 týkající se popisu, evidence a zpřístupnění agendových údajů vyplývají ze *zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech*
- opatření 3.1.1 a 3.1.2 týkající se sdílení dat mezi úřady vyplývají ze *zákona č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby*,
- opatření 4.1.1 týkající se otevřených dat vyplývá ze *zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím*,
- opatření 1.2.3 a 4.3.2 týkající se informační koncepce úřadu vyplývají ze *zákona 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy*,
- opatření 1.3.3 týkající se kategorizace dat vyplývá z *vyhlášky 360/2023 Sb. o dlouhodobém řízení informačních systémů veřejné správy*,
- opatření 1.5.2 týkající se řízení rizik vyplývá ze *zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti* a na něj navazujících předpisů.

Přímou oporu v již účinné legislativě má tedy 10 z 19 opatření navrhovaných k implementaci na úřadech v prvním implementačním období (2024–2025). čtyři ze zbývajících devíti opatření (1.1.2, 1.3.2, 4.2.3 a 4.2.4) vyplývají z *Evropského aktu o správě dat (Data Governance Act)*, který bude v letošním roce transponován do české legislativy zákonem o správě dat (jeho věcný záměr byl schválen v roce 2023). Zbývajících opatření vytvářejí nutné podmínky nebo organizační a metodické předpoklady pro efektivní a dlouhodobě udržitelné naplňování povinností uvedených výše. Vesměs míří na začlenění problematiky dat a jejich správy do již existujících mechanismů a procesů úřadu (řídících, kontrolních, bezpečnostních aj.) a jejich implementační náročnost je ve srovnání s výše vyjmenovanými opatřeními zanedbatelná.

Strategie je navíc navržena tak, aby v prvním implementačním období (2024–2025) podporovala pragmatický přístup k postupné implementaci jednotlivých opatření s ohledem na dostupné zdroje na všech stranách. Týká se to zejména těch implementačně nejnáročnějších opatření v oblasti popisu, evidence a zpřístupnění agendových údajů. Proto navrhuje, aby si každý úřad nejdříve určil prioritní oblasti dat (viz opatření 1.2.1) a následně začal opatření realizovat nad daty takto vybraných oblastí iterativně v pořadí podle stanovených priorit. Nechává tím jednotlivým úřadům prostor pro vlastní (a vlastním zdrojům přizpůsobené) rozhodnutí o tom, jak velkou ambici si v oblasti správy dat pro toto období stanoví.

Monitorování realizace a rizik

Informace o aktuálním stavu realizace opatření této strategie a řízení souvisejících rizik ve všech 32 vybraných úřadech přednostně směřujících k naplnění minimálního standardu kvalitní správy dat bude DIA poskytovat minimálně dvakrát ročně pracovní skupině / pracovnímu týmu pro správu dat při RVIS (viz Opatření 2.3.2 *Budovat a koordinovat pracovní skupiny a komunity zaměřené na práci s daty*). Před koncem roku 2024 a znovu před koncem roku 2025 předloží souhrnnou informaci o plnění strategie vládě.

4.2 Strategie pro další rozvoj správy dat v období let 2026–2030

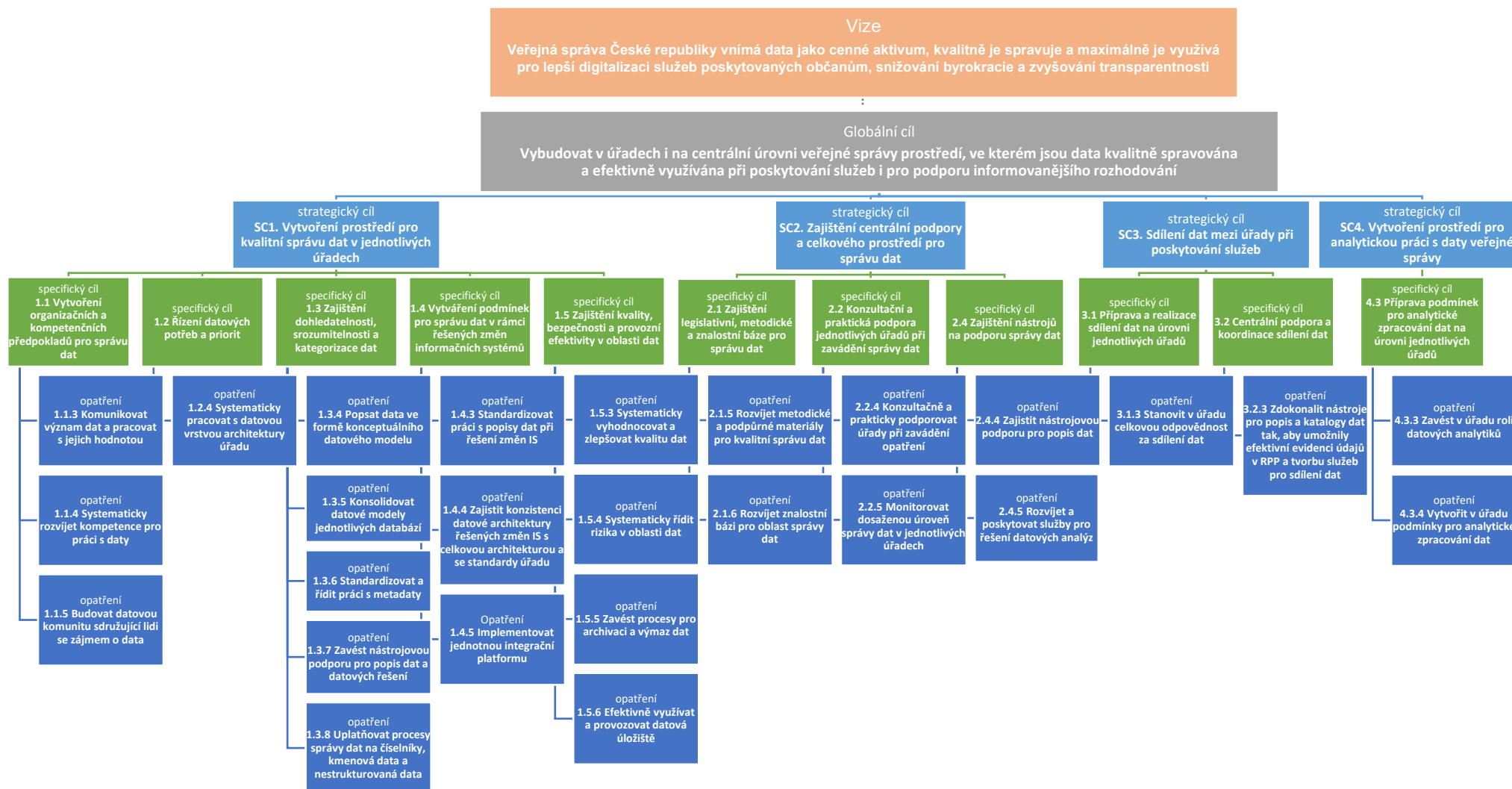
Další rozvoj správy a využívání dat ve veřejné správě v období od začátku roku 2026 do konce roku 2030 bude na základě zkušeností z realizace strategie v předchozím období konkretizován návaznými implementačními plány pro další roky, které budou předloženy předsednictvu RVIS a následně ke schválení vládě už jako součást implementačního plánu programu Digitální Česko (poprvé v průběhu roku 2025). Tato část proto popisuje specifické cíle a opatření směřující k naplnění celkových strategických cílů popsaných výše v kapitole 3.1.2, ale na rozdíl od části předchozí neobsahuje jejich konkretizaci a plán implementace pro toto období.

Rozvoj péče o data státu bude v tomto navazujícím období probíhat ve dvou směrech:

- Zvýšení úrovně kvalitní správy dat v 32 vybraných úřadech, které již dosáhly minimální úrovně
- Tyto úřady implementují opatření popsaná dále v této kapitole a dosáhnou tím takové vyspělosti v oblasti správy dat, aby maximalizovaly přínosy práce s dostupnými daty ve prospěch svého vnitřního fungování i veřejné správy jako celku. Zároveň budou nejlepším možným způsobem připravené na plnění legislativních povinností v oblasti dat (např. implementaci chystaného evropského *AI Act*) a dalších výzev rychle se měnícího globálního prostředí.
- Rozšíření kvalitní správy dat do zbývajících úřadů, aby dosáhly alespoň její minimální úrovně
- Další úřady, na které necílí centrální podpora DIA v předchozím období, zavedou v období 2026–2030 s podporou DIA minimálně opatření popsaná výše ve strategické oblasti *Strategická oblast Kvalitní správa dat* v jednotlivých úřadech (viz kapitola 4.1.1).

Dosažením popsaného stavu v obou těchto směrech budou do konce roku 2030 naplněny všechny strategické cíle této strategie. V rámci návazného implementačního plánu bude stanoveno, zda bude v celém období let 2026–2030 směřováno úsilí do obou směrů souběžně, nebo bude toto období ještě rozděleno na dvě části, aby byla některému z uvedených směrů dána vyšší priorita a jeho cíle byly naplněny dříve (v roce 2027 nebo 2028).

Grafické znázornění soustavy cílů a opatření pro implementační období let 2026–2030:

Zdroj: vlastní zpracování DIA

4.2.1 Strategická oblast Kvalitní správa dat v jednotlivých úřadech

Specifický cíl **1.1 Vytvoření organizačních a kompetenčních předpokladů pro správu dat**

Opatření 1.1.3 Komunikovat význam dat a pracovat s jejich hodnotou

Cílový stav: Pracovníci úřadu v rolích zodpovědných za data (zejména manažersky) dlouhodobě komunikují témata a přínosy související s dobrou správou a využíváním dat tak, aby byla postupně napříč celým úřadem data vnímána jako hodnotné aktivum, které si zaslouží samostatně pozornost a péči.

Úřad je schopen pracovat i s kvantifikovanou hodnotou dat (tj. kvantifikovat nebo minimálně kategorizovat jejich vnitřní hodnotu pro analýzy a optimalizaci, dopady jejich nedostupnosti, nekvality apod.).

Opatření 1.1.4 Systematicky rozvíjet kompetence pro práci s daty

Cílový stav: Je zaveden systém rozvoje znalostí a dovedností pro práci s daty a pracovníci úřadu se zájmem o data a/nebo povinnostmi v oblasti správy dat mají prostor pro vzdělávání se a vzájemnou výměnu praktických zkušeností se správou a využíváním dat.

Opatření 1.1.5 Budovat datovou komunitu sdružující lidi se zájmem o data

Cílový stav: Lidé se zájmem o data napříč úřadem o sobě navzájem vědí, pravidelně se setkávají (organizovaně) a vyměňují si informace i zkušenosti v oblasti práce s daty a jejich správy. Zástupci této lokální datové komunity se účastní datově zaměřených pracovních skupin a jiných tematických setkání organizovaných na celostátní a případně nadnárodní úrovni (a přinášejí ostatním informace z těchto setkání).

Specifický cíl **1.2 Řízení datových potřeb a priorit**

Opatření 1.2.4 Systematicky pracovat s datovou vrstvou architektury úřadu

Cílový stav:

- *Informační koncepce úřadu* (viz opatření 1.2.3) je postavena na systematické práci s celkovou (enterprise) архитектурou úřadu. V rámci ní úřad rozvíjí, udržuje a využívá pro zachycení současného a návrh cílového stavu také datovou architekturu, která obsahuje informace o subjektech/objektech údajů a jejich vazbách na jiné prvky architektury (např. aplikační komponenty, které data drží či přenáší, nebo byznys procesy, ve kterých jsou využívána).

Specifický cíl **1.3 Zajištění dohledatelnosti, srozumitelnosti a kategorizace dat**

Opatření 1.3.4 Popsat data ve formě konceptuálního datového modelu

Cílový stav: Existuje konceptuální datový model klíčových pojmů úřadu zpracovaný dle standardů a metodických doporučení DIA. V něm zahrnuté koncepty klíčových subjektů a objektů práva dle standardů ČR i EU, které se vyskytují napříč agendami, úřad přebírá z konceptuálního datového modelu celé veřejné správy spravovaného na centrální úrovni (DIA).

Opatření 1.3.5 Konsolidovat datové modely jednotlivých databází

Cílový stav: Logické a fyzické datové modely databází jsou konsolidované, tzn. úřad má celkový přehled o jejich stavu, tyto modely v potřebném rozsahu existují a jsou dostupné z jednoho místa (a ideálně v jednotné notaci) tak, aby mohly být efektivně využívány v potřebném rozsahu, tzn. není cílem zajišťovat

vznik/dostupnost těchto modelů tam, kde neexistuje potřeba nebo potenciál jejich využití.

Opatření 1.3.6 Standardizovat a řídit práci s metadaty

Cílový stav: Rozsah a podoba metadat (popisných „dat o datech“) evidovaných v lokálním katalogu dat jsou systematicky řízeny na základě znalosti aktuálních potřeb a požadavků uživatelů těchto metadat. Potřebná metadata jsou uživatelům dostupná v potřebné kvalitě a jsou spravována v souladu se standardy pro tuto oblast.

Opatření 1.3.7 Zavést nástrojovou podporu pro popis dat a datových řešení

Cílový stav: Úřad využívá softwarové nástroje pro popis a katalogizaci dat, komponent zapojených do řešení datových potřeb i výsledných analytických/datových výstupů

- tržní i open-source nástroje či platformy tohoto typu obvykle nabízí funkčnosti pokrývající komplexně řadu potřeb v oblasti správy dat včetně např. dosledování toku konkrétních dat od primárních systémů až do analytických/datových výstupů (tzv. *data lineage*) nebo automatizovaného skenování datových úložišť/zdrojů a generování popisů/modelů v nich obsažených dat

Opatření 1.3.8 Uplatňovat procesy správy dat na číselníky, kmenová data a nestrukturovaná data

Cílový stav: Je systematicky udržován přehled o číselnících využívaných v úřadu, jejich původu, odpovědnosti za jejich obsah a mechanismech zajišťujících jejich aktuálnost:

- úřad minimalizuje duplicity mezi číselníky tím, že využívá a sdílí mezi svými systémy přednostně číselníky již existující (interně nebo jinde ve veřejné správě), nebo alespoň udržuje mapování mezi nově vzniklými / interními číselníky a těmi existujícími / externími.

Je systematicky udržován přehled o kmenových datech úřadu společných více agendám, jejich původu, odpovědnosti za jejich obsah a mechanismech zajišťujících jejich aktuálnost:

- úřad vede datový kmen přinejmenším pro „subjekty práva“, tj. obsluhované kmenové klienty (jako extrakt z centrálních registrů a evidencí veřejné správy, s plnou notifikací a synchronizací změn).

Úřad má přehled o rozsahu a charakteru svých nestrukturovaných dat v podobě dokumentů webových stránek, obrázků, audio či videozáznamů atd. a zavádí i nad těmito daty v potřebném rozsahu procesy a pravidla správy dat.

Specifický cíl 1.4 Vytváření podmínek pro správu dat v rámci řešených změn informačních systémů

Opatření 1.4.3 Standardizovat práci s popisy dat při řešení změn IS

Cílový stav: Jako součást dodávaných změn jsou konzistentně vyžadovány:

- doplnění nebo aktualizace metadat v rozsahu a podobě, které umožňují úřadu efektivně promítnout změny do *lokálního katalogu dat* (viz opatření 1.3.2),

- nové nebo upravené datové modely, a to ve standardizované podobě, která umožňuje úřadu efektivně je zahrnout do konsolidovaného přehledu datových modelů úřadu (viz opatření 1.3.5).

Opatření 1.4.4 Zajistit konzistenci datové architektury řešených změn IS s celkovou architekturou a se standardy úřadu

Cílový stav: Architektura a návrhy řešení dodávaných změn jsou konzistentní:

- s definicí struktury a významu dat na konceptuální úrovni, tj. s relevantními částmi konceptuálního datového modelu (viz opatření 1.3.4),
- s popisem dat a datových řešení v rámci datové vrstvy celkové (enterprise) architektury úřadu (viz opatření 1.2.4) a zpětně se do této architektury promítají,
- se standardy pro tvorbu datových rozhraní, které má úřad zavedeny na základě národních/mezinárodních standardů, aby optimalizoval správu svých datových rozhraní.

Opatření 1.4.5 Implementovat jednotnou integrační platformu

Cílový stav: Výměna dat mezi informačními systémy úřadu probíhá všude tam, kde to dává ekonomicky smysl a přináší přidanou hodnotu, prostřednictvím datových služeb jednotné integrační platformy (nikoliv přímým propojením jednotlivých systémů), která zároveň zajišťuje připojení informačních systémů úřadu na ISSS a skrze něj do PPDF.

Specifický cíl 1.5 Zajištění kvality, bezpečnosti a provozní efektivity v oblasti dat

Popis specifického cíle

Nastavení interních procesů tak, aby byla zajištěna provozní efektivita, dostupnost, bezpečnost a kvalita dat v průběhu celého jejich životního cyklu a archivace/výmazu dat na jeho konci.

Opatření 1.5.3 Systematicky vyhodnocovat a zlepšovat kvalitu dat

Cílový stav: Úřad vnímá kvalitu dat jako významné téma, udržuje si přehled o její úrovni v jednotlivých oblastech včetně závažnosti/rozsahu konkrétních problémů a tyto problémy systematicky řeší:

- procesy pro reklamaci dat a řešení problémů s kvalitou dat jsou definovány a integrovány do obecných procesů řízení incidentů/problémů a řízení kvality,
- je zavedeno systematické měření a vyhodnocování kvality dat založené na exaktních pravidlech definujících kvalitní data.

Opatření 1.5.4 Systematicky řídit rizika v oblasti dat

Cílový stav: Rizika související s daty jsou identifikována a řízena v rámci celkového systému řízení rizik (identifikace, vyhodnocení a reakce ve formě eliminace, mitigace nebo akceptace rizika):

- na řízení rizik v oblasti dat spolupracují role odpovědné za data (viz opatření 1.1.1) se specialisty na řízení bezpečnosti, IT procesů, řízení rizik, s pověřenci pro ochranu osobních údajů a případně dalšími.

Opatření 1.5.5 Zavést procesy pro archivaci a výmaz dat

Cílový stav: Životní cyklus dat strukturovaných i nestrukturovaných (viz opatření 1.3.8) je řízen v celém rozsahu, tzn. včetně archivace a výmazu dat po uplynutí doby,

po kterou je možné je držet, nebo na konci životnosti informačního systému podle stanovených strategií a informační hodnoty:

- výmazu dat vždy předchází spolupráce s Národním archivem nebo s jiným příslušným archivem při stanovení strategie výběru a převzetí archiválií v digitální podobě Národním digitálním archivem nebo jiným digitálním archivem.

Opatření 1.5.6 Efektivně využívat a provozovat datová úložiště

Cílový stav: Jsou zavedeny standardizované procesy provozování datových úložišť a jejich využívání je řízeno efektivně z hlediska:

- míry pozornosti a zabezpečení věnované jednotlivým úložištím v závislosti na významu/kritičnosti uložených dat,
- dostupnosti úložišť odvozené mj. od fáze životního cyklu dat (archivovaná / málo využívaná data v méně dostupných, a tudíž provozně levnějších úložištích),
- využívání komerčních a (v budoucnu) státních cloudových služeb na základě zodpovědného vyhodnocení souvisejících nákladů a rizik.

4.2.2 Strategická oblast Centrální podpora správy dat ve veřejné správě

Specifický cíl 2.1 Zajištění legislativní, metodické a znalostní báze pro správu dat

Opatření 2.1.5 Rozvíjet metodické a podpůrné materiály pro kvalitní správu dat

Cílový stav: Jsou dále rozvíjeny a rozšiřovány standardy, metodické postupy a pomůcky, které úřadům usnadní praktické zavádění kvalitní správy dat. Tyto materiály jsou přizpůsobeny specifikům jednotlivých typů úřadů (zjednodušené verze pro malé úřady apod.).

Opatření 2.1.6 Rozvíjet znalostní bázi pro oblast správy dat

Cílový stav: DIA ve spolupráci s orgány veřejné správy spravuje a obohacuje znalostní bázi pro správu dat tak, aby co nejlépe sloužila potřebám úřadů nově zahrnutých do rozvoje kvalitní správy dat.

Specifický cíl 2.2 Konzultační a praktická podpora jednotlivých úřadů při zavádění správy dat

Opatření 2.2.4 Konzultačně a prakticky podporovat úřady při zavádění opatření

Cílový stav: DIA poskytuje úřadům konzultační a praktickou podporu tak, aby v nich byly implementovány postupy kvalitní správy dat dle připravených standardů a metodik.

Opatření 2.2.5 Monitorovat dosaženou úroveň správy dat v jednotlivých úřadech

Cílový stav: DIA periodicky ověřuje dosaženou úroveň správy dat v úřadech a průběžně kontroluje stav plnění legislativních povinností.

Specifický cíl 2.4 Zajištění nástrojů na podporu správy dat

Opatření 2.4.4 Zajistit nástrojovou podporu pro popis dat

Cílový stav: Existuje centrálně podporované a rozvíjené řešení pro popis dat, které umožňuje mj. efektivní konsolidaci popisu dat celé veřejné správy (nad popisy dat jednotlivých úřadů).

Opatření 2.4.5 Rozvíjet a poskytovat služby pro řešení datových analýz

Cílový stav: Existují a na základě poptávky jsou dále iterativně budovány centrální sdílené ICT služby pro podporu analytického zpracování dat ve veřejné správě.

4.2.3 Strategická oblast Sdílení dat mezi orgány veřejné správy při poskytování služeb**Specifický cíl 3.1 Příprava a realizace sdílení dat na úrovni jednotlivých úřadů****Opatření 3.1.3 Stanovit v úřadu celkovou odpovědnost za sdílení dat**

Cílový stav: V úřadu existuje role, která má explicitně přidělenou průřezovou manažerskou odpovědnost za sdílení dat uvnitř i vně úřadu.

Specifický cíl 3.2 Centrální podpora a koordinace sdílení dat**Opatření 3.2.3 Zdokonalit nástroje pro popis a katalogy dat tak, aby umožnily efektivní evidenci údajů v RPP a tvorbu služeb pro sdílení dat**

Cílový stav: Centrálně poskytované/doporučované nástroje pro popis dat a vedení *lokálního katalogu dat* umožňují automatizované převedení vybraných údajů do evidence v RPP bez nutnosti cokoli zadávat. Zároveň je možné z nich generovat technické „předpisy“ pro implementaci konkrétních služeb pro sdílení dat v PPDP (odvozené z konceptuálního datového modelu na základě výběru konkrétních entit/údajů).

4.2.4 Strategická oblast Využívání dat na podporu rozhodování ve veřejné správě**Specifický cíl 4.3 Příprava podmínek pro analytické zpracování dat na úrovni jednotlivých úřadů****Opatření 4.3.3 Zavést v úřadu roli datových analytiků**

Cílový stav: Je definována a zavedena role, jejíž primární náplní je hromadné analytické zpracování dat a tvorba analytických/datových výstupů („*datový analytik*“). Pracovníci v této roli jsou mj. systematicky zapojováni do řešených změn informačních systémů, prioritizace opatření v oblasti správy dat atd.

Opatření 4.3.4 Vytvořit v úřadu podmínky pro analytické zpracování dat

Cílový stav: Úřad má vytvořeny optimální podmínky pro řešení požadavků uživatelů směřujících na analytické/datové výstupy potřebné pro jejich práci, systematicky je využívá pro podporu rozhodování/řízení a celkově vnímá přínosy analytické práce s dostupnými daty:

- soustavně buduje potřebné kompetence pro analýzu dat (viz opatření 1.1.4) a má pracovníky, kteří se na ni specializují (viz opatření 4.3.3),
- má k dispozici nástroje potřebné pro efektivní analytické zpracování dat (včetně moderních cloudových řešení, analytického datového skladu apod.),
- pro účely analýz má nastaveny procesy interního výdeje/získávání dat včetně možnosti propojování dat napříč agendami,
- vzniklé analytické/datové výstupy a služby jsou spravovány jako produkty (s využitím postupů produktového řízení) a jejich katalog je spravován (ideálně s vazbou na zdrojová data, využití komponenty atd. a v nástroji pro popis dat a datových řešení – viz opatření 1.3.7)

5 POSTUP TVORBY STRATEGIE

5.1 Zúčastněné strany

Tato strategie vznikla v rámci projektu *Zajištění podmínek pro kvalitní správu datového fondu a zajištění řízeného přístupu k datům* a jejími autory jsou členové realizačního týmu tohoto projektu. Projekt je koordinován ze strany DIA, konkrétně *Oddělením evidence a sdílení dat*. Využívá při svých aktivitách záštitu *Úřadu vlády ČR* a úzce spolupracuje s *Odborem Kabinetu místopředsedy vlády pro digitalizaci* na zasazení témat správy dat do širšího kontextu digitalizace veřejné správy.

Zásadní vstupy pro finální obsah strategie byly získány z rozhovorů se zástupci těchto subjektů veřejné správy:

- MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ
- MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ
- MINISTERSTVO VNITRA
- MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ
- MINISTERSTVO OBRANY
- MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU
- MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
- MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI
- MINISTERSTVO FINANCÍ
- MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
- MINISTERSTVO DOPRAVY
- MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ
- MINISTERSTVO KULTURY
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD
- ÚSTAV ZDRAVOTNICKÝCH INFORMACÍ A STATISTIKY
- ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ
- ČESKÝ ÚŘAD ZEMĚMĚŘIČSKÝ A KATASTRÁLNÍ
- ÚŘAD PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ
- GENERÁLNÍ FINANČNÍ ŘEDITELSTVÍ
- GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ CEL
- POLICIE ČR
- STÁTNÍ ÚSTAV PRO KONTROLU LÉČIV
- ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD
- ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY
- ČESKÝ TELEKOMUNIKAČNÍ ÚŘAD
- NÁRODNÍ ARCHIV
- ÚŘAD PRO ZASTUPOVÁNÍ STÁTU VE VĚCECH MAJETKOVÝCH
- STÁTNÍ FOND DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY
- STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÝ INTERVENČNÍ FOND
- TECHNOLOGICKÁ AGENTURA ČR
- GRANTOVÁ AGENTURA ČR
- ČESKÁ INFORMAČNÍ AGENTURA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ (CENIA)
- DIGITÁLNÍ A INFORMAČNÍ AGENTURA

5.2 Popis postupu tvorby strategie

Důvodem zahájení projektu *Zajištění podmínek pro kvalitní správu datového fondu a zajištění řízeného přístupu k datům* byla nutnost implementace nařízení *Evropského aktu o správě dat (Data Governance Act)* do prostředí české veřejné správy. Jím zaváděnou povinnost zajistit řízený přístup k datům veřejné správy nelze reálně naplnit bez toho, aby se data veřejné správy dala snadno dohledat a bylo možné

se spolehnout na jejich správnost. To vedlo k nutnosti zaměřit pozornost na téma správy dat a realizovat projekt, který zajistí dosažení její alespoň minimální nezbytné úrovně v úřadech disponujících nejdůležitějšími daty.

Prvním krokem projektu bylo vymezení správy dat, tj. odpověď na otázky „co všechno správa dat zahrnuje“ a „jak bývá v aktuální praxi realizovaná“. Pro vymezení rozsahu správy dat byl použit světově nejrozšířenější metodický rámec pro data management, kterým je DAMA/DMBoK („Data Management Body of Knowledge“). Následně byla sestavena expertní skupina složená z vybraných zástupců veřejné správy, akademické i komerční sféry, kteří se tématem správy dat dlouhodobě zabývají. Výsledkem práce této skupiny byla kromě potvrzení rozsahu správy dat především sada obecných i praktických doporučení vycházejících z aktuální dobré praxe data managementu.

Klíčovým krokem přípravy strategie pak byly rozhovory vedené se zástupci výše uvedených subjektů s cílem poznat co nejlépe aktuální stav jejich práce s daty, aby bylo možné strategii založit na znalosti reálné aktuální situace a potřeb veřejné správy. Informace z těchto rozhovorů (viz analytická část a příloha č. 1 této strategie) umožnily navrhnout sadu opatření, jejichž realizace zajistí dosažení minimální nezbytné úrovně kvalitní správy dat. Tato opatření byla zapojeným úřadům představena a i na základě jejich zpětné vazby následně finalizována, aby se stala základem této strategie (viz kapitola 4.1 *Strategie a implementační plán pro období let*).

Realizace strategie a veškeré úsilí zapojených úřadů a veřejné správy jako celku o rozvoj kvalitní správy dat bude v následujících letech silně metodicky, znalostně i kapacitně podporováno a koordinováno ze strany DIA.

PŘÍLOHA Č. 1: SOUHRNNÁ ZPRÁVA Z PROVEDENÝCH ROZHOVORŮ O SPRÁVĚ DAT

PŘÍLOHA Č. 2: PŘEHLED VYBRANÝCH ORGÁNŮ VEŘEJNÉ SPRÁVY, KTERÉ BUDOU PŘEDNOSTNĚ SMĚŘOVAT K DOSAŽENÍ MINIMÁLNÍHO STANDARDU KVALITNÍ SPRÁVY DAT

Příloha_2_Prehled_vybranych_OVS.docx